

Nr 146.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m.; given Stockholms slott den 19 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ola Jeppsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Jeppsson anför:

Jag anhåller att få till behandling upptaga vissa organisations- och lönefrågor beträffande kommunikationsverken.

Till Kungl. Maj:ts prövning föreligga i detta hänseende dels åtskilliga av verksstyrelserna eller från personalhåll gjorda framställningar, som angå

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 1 saml. 117 häft. (Nr 146.) 2027 31 1

särskilda befattningar eller grupper av befattningar vid de skilda verken vart för sig, dels ock utredning och förslag i den för postverket, telegrafverket och statens järnvägar gemensamma frågan angående omklassificering av trafikanstalterna vid dessa verk. Av de föreliggande framställningarna åsyfta de flesta sådana ändringar, som medföra ökning i personalkostnaderna; i några fall är det emellertid fråga om utgiftsbesparande förenkling i förvaltningsapparaten.

Det nu rådande statsfinansiella läget har beträffande den allmänna civilförvaltningen måst såsom regel föranleda, att framställda krav på inrättande av nya befattningar eller på förbättring i löneställningen för befintliga tjänster avvisats eller ställts på framtiden. Självfallet innebär den finansiella situationen jämväl beträffande kommunikationsverken en maning till den största återhållsamhet i fråga om sådana ändringar i personaluppsättningen, som medföra ökade utgifter. Dylika ändringar synas därför i nuvarande läge böra vidtagas endast i fall, där synnerliga skäl tala för en sådan åtgärd. Emellertid torde man vid bedömning av frågor om ändringar beträffande förvaltningsorganisationen vid dessa verk icke kunna i allo anlägga samma synpunkter som för statsförvaltningen i allmänhet. Skälig hänsyn måste nämligen beträffande kommunikationsverken tagas till de särskilda förhållanden, som sammanhånga med dessa verks natur av affärsdrivande organ, varvid bör tillses, att personalorganisationen i erforderlig mån anpassas efter den fortgående utvecklingen i tekniskt och ekonomiskt avseende. I de fall, där en utbyggnad av denna organisation eller en förbättrad löneställning för viss eller vissa befattningar prövas starkt påkallad av dylika förhållanden, torde sålunda statsfinansiella hänsyn icke böra utgöra hinder för vidtagande av erforderlig ändring.

De allmänna synpunkter, som jag sålunda antytt, hava lagts till grund för prövningen av de nu föreliggande framställningarna, och med utgående därifrån har jag ansett mig böra i viss utsträckning tillstyrka de av verkens styrelser framlagda förslagen även då de innebära kostnadsökningar för staten. En del av de föreliggande förslagen hava åter synts mig ur angivna synpunkter icke vara av så trängande beskaffenhet, att ej med deras genomförande kan anstå. Jag kommer i det följande att i korthet redogöra även för de framställningar, vilka jag ansett mig icke kunna biträda.

Då jag nu övergår till de föreliggande framställningarna, ber jag att först få uppehålla mig vid nyssberörda, för postverket, telegrafverket och statens järnvägar gemensamma fråga om ändrad klassificering av trafikanstalterna vid dessa verk.

Fråga om ändrad klassificering av postanstalterna samt telegrafverkets och statens järnvägars stationer.

Genom beslut vid 1926 års riksdag genomfördes en allmän omklassificering av postanstalterna samt av telegrafverkets och statens järnvägars stationer. Angående de grunder, på vilka denna klassificering uppbyggdes, tillåter jag

mig hänvisa till den utförliga framställning, som innefattas i den i ämnet avlätna propositionen (nr 184). Jag vill här endast erinra, att klassificeringen baserades på 1923 års trafikciffror.

I skrivelser respektive den 22 september, den 10 november och den 20 november 1931 hava *generalpoststyrelsen*, *telegrafstyrelsen* samt *järnvägsstyrelsen* gjort framställning om genomförande av en ny omklassificering av trafikanstalterna vid dessa verk. Förstnämnda styrelse har därvid framhållit, att postverkets rörelse sedan 1923 i avsevärd grad stegrats dels genom en allmän uppgång och dels genom att verket tillförts nya arbetsuppgifter. I de förhållanden, på vilka den nuvarande klassindelningen vilade, hade så betydande förändringar skett, att en grundligare översyn av denna framstode såsom ett trängande behov. Även telegrafstyrelsen har uttalat, att styrelsen med hänsyn till den starka utveckling, som karaktäriserat telegrafverkets rörelse under de senare åren, funnit det önskligt, att en ny klassificering av telegrafstationerna nu komme till stånd, samt framhållit, att behovet härav gjorde sig så mycket starkare gällande, som den nuvarande klassindelningen grundade sig på trafikciffror för ett så tidigt år som 1923. Jämväl järnvägsstyrelsen har ansett tiden nu vara inne att genomföra en ny klassificering, därvid styrelsen bland annat framhållit, att det nu gällande systemet för klassificeringen för statens järnvägars vidkommande vore till sina verkningar mindre tillfredsställande.

Beträffande innebörden av de förslag, som av verksstyrelserna framlagts och vilka delvis avvika från grunderna för nu gällande klassificering, torde jag få hänvisa till handlingarna i ärendet. Ett bifall till styrelsernas förslag skulle medföra ökning i lönekostnaderna med för postverket omkring 10,000 kronor, för telegrafverket omkring 18,000 kronor och för statens järnvägar omkring 6,000 kronor för år.

I ärendet hava ingivits åtskilliga framställningar från personalhåll. Infordrade utlåtanden hava avgivits den 19 december 1931 av kommunikationsverkens lönenämnd och den 18 januari 1932 av statens organisationsnämnd.

Lönenämnden har beträffande frågan, huruvida en allmän omklassificering av kommunikationsverkens trafikanstalter bör omedelbart vidtagas, anfört bland annat följande:

Det lider intet tvivel, att trafikrörelsen vid kommunikationsverken under den tid, som förflutit sedan det år, år 1923, vars trafikciffror ligga till grund för den nu gällande klassindelningen av trafikanstalterna, inom vissa grenar uppvisar en utveckling, som kan anses utgöra giltig anledning att nu ånyo skrida till en genomgående granskning av trafikanstalternas klassindelning. Särskilt är detta fallet beträffande postverket och telegrafverket. Vad förstnämnda verk angår, är att märka, att förutom den allmänna uppgången i rörelsen verket sedan denna tidpunkt tillförts nya och betydelsefulla rörelsegrenar. Här må allenast nämnas den med ingången av år 1925 införda postgironrörelsen, som numera övar ett synnerligen stort inflytande på postanstalternas penningomslutning. Även vid telegrafverket har stegringen i trafikrörelsen under de senast förflutna sju kalenderåren varit högst avsevärd. Jämväl vid statens järnvägar har i varje fall en viss ökning i trafikrörelsen varit att anteckna under den ifrågakommande perioden.

Å andra sidan synes tvekan kunna råda, huruvida under nuvarande statsfinansiella förhållanden en anordning bör vidtagas, som medför ökade utgifter för verken, även om dessa utgifter relativt sett icke kunna sägas vara av större betydighet.

Vidare är att märka, att de förslag till omklassificering, som nu av verksstyrelserna framlagts, såsom tillkomna under beaktande av tidslägets krav på största möjliga sparsamhet i förvaltningen icke kunnat i allo tillgodose yrkandena på en mot förändringarna i trafikrörelsens omfattning svarande klassindelning. Sålunda har av de representanter för personalsammanslutningar, vilka haft företräde inför nämnden, framhållits, att de framlagda förslagen icke kunde anses tillfredsställande ur synpunkten av den ökning i arbetsbördan och ansvar, som numera påvilade trafikanstaltens föreståndare. Liknande uttalanden hava även gjorts i de personalframställningar, vilka blivit av Kungl. Maj:t till nämnden överlämnade för att beaktas vid förevarande ärendes behandling och i vilka föreslagits betydande förbättringar i verksstyrelsernas klassificeringsförslag.

I detta sammanhang förtjänar också att tagas i betraktande, att såväl generalpoststyrelsen som järnvägsstyrelsen vid upprättande var för sitt verk av de föreliggande förslagen till ny klassindelning på betydelsefulla punkter frångått de klassificeringsprinciper, som lönenämnden efter ingående undersökningar fann sig böra lägga till grund för en klassindelning av postkontoren och statens järnvägars stationer samt, i viss utsträckning, även av telegrafverkets stationer vid avgivande den 26 september 1925 av förslag i ämnet och som sedermera godtogos av 1926 års riksdag.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter finner sig nämnden böra ifrågasätta, huruvida icke ett uppskov med omklassificeringen i avvaktan på inträdande av mera normala förhållanden skulle vara ägnat att bereda ett bättre utgångsläge för en enhetlig och rättvist verkande klassindelning av de berörda verkens trafikanstalter.

Ett dylikt uppskov behöver naturligtvis icke föranleda, att sådana förändringar i nuvarande klassindelning, som av alldeles särskilda skäl, såsom ändrade organisatoriska förhållanden eller dylikt, befinnas oundgängligen nödvändiga, därmed bliva tillsvidare undanskjutna. På sätt i ett flertal fall hittills skett under innevarande klassificeringsperiod lär Kungl. Maj:t vilja, på därom av vederbörande verk gjord framställning, i samband med fastställande av vederbörande verks personalstater eller i annan ordning — i förekommande fall efter riksdagens hörande — medgiva de ändringar i nuvarande klassindelning, som av dylika eller liknande särskilda orsaker kunna vara påkallade.

För den händelse emellertid Kungl. Maj:t skulle finna tillräckliga skäl föreligga att på grundval av de utav verksstyrelserna avgivna klassificeringsförslagen förelägga 1932 års riksdag proposition angående ny klassindelning av postanstalterna samt telegrafverkets och statens järnvägars stationer har lönenämnden ingått på en granskning av nämnda förslag. Angående nämndens uttalanden härutinnan hänvisar jag till handlingarna i ärendet.

Vid nämndens utlåtande äro fogade särskilda yttranden av vissa ledamöter.

Organisationsnämnden har i ärendet anfört följande:

Bland de ärenden, åt vilka organisationsnämnden inom den närmaste framtiden kommer att ägna behandling, befinner sig frågan om möjligheten

att i ökad omfattning använda gemensamma lokaler och gemensam personal för post- och telegrafverken m. m. Genom remiss den 16 september 1931 har nämligen anbefallts nämnden att avgiva utlåtande över en i berörda fråga av generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen den 1 i samma månad avgiven skrivelse. Organisationsnämnden har ännu icke ens preliminärt inlåtit sig på något ståndpunktstagande till de olika organisationsspörsmål, som innefattas i nyssnämnda, till sin omfattning synnerligen vidlyftiga ärende. Uppenbart är emellertid, att inom ärendets ram utrymme finnes jämväl för ett övervägande av, huruvida icke i en del fall, där postanstalt och telegrafanstalt finnas på samma plats, vissa administrativa och chefs-göromål kunna och böra anförtros åt befattningshavare gemensamma för de bägge verken. De nu föreliggande klassificeringsförslagen innebära i själva verket icke annat än förslag om löneroglering för vissa föreståndarbefattningar vid postverket och telegrafverket ute i orterna, en löneroglering, som i stort sett innebär en löneökning. Uteslutet är emellertid icke, att den nyssnämnda utredningen kommer att giva vid handen, att just beträffande de nu ifrågavarande befattningarna inom de båda verken en sammankoppling i en eller annan form låter sig på vissa håll lämpligen göra. Enligt organisationsnämndens mening synes det då stå klart, att en dylik löneroglering i varje fall icke bör äga rum förrän den enligt vad nyss sagts under utredning varande frågan, om de därav berörda befattningarna överhuvud skola såsom sådana bibehållas, vunnit sin lösning.

Av det anförda framgår, att enligt organisationsnämndens uppfattning de föreslagna omklassificeringarna av postverkets och telegrafverkets trafik-anstalter skulle, därest de nu genomfördes, kunna föregripa den utredning rörande ökat samarbete mellan de båda verken, som i sinom tid läser komma att framläggas för Kungl. Maj:t. Nämnden finner sig fördenskull böra för sin del hemställa, att — i avvaktan på den nämnda utredningens resultat — generalpoststyrelsens och telegrafstyrelsens förevarande framställningar icke måtte för närvarande föranleda till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Organisationsnämnden finner sig äga så mycket större skäl till denna hemställan, som nämnden i princip måste instämma med kommunikationsverkens lönenämnd, då densamma i sitt utlåtande efter en utförlig motivering ifrågasätter, huruvida icke ett uppskov med omklassificeringen i avvaktan på inträdande av mera normala förhållanden skulle vara ägnat att bereda ett bättre utgångsläge för en enhetlig och rättvist verkande klassindelning av de berörda verkens trafik-anstalter.

Härtill kommer, att såsom nyss nämnts den ifrågasatta omklassificeringen i stort sett innebär en löneroglering uppåt för vissa befattningshavare men att under nuvarande statsfinansiella läge dylika lönerogleringar inom andra grenar av statsförvaltningen icke ansetts böra äga rum.

Organisationsnämndens nyss berörda hemställan har enligt sakens natur avsett allenast framställningarna rörande omklassificering av postverkets och telegrafverkets trafik-anstalter. Den ifrågasatta omklassificeringen av statens järnvägars trafik-anstalter röner givetvis icke någon som helst inverkan av behandlingen eller resultatet av det till nämndens prövning hänskjutna ärendet angående möjligheten till ökat samarbete mellan post- och telegrafverken. Organisationsnämnden finner fördenskull icke anledning att beträffande ärendet i denna del göra annat uttalande än att såväl de av kommunikationsverkens lönenämnd till förmån för ett uppskov med den föreslagna omklassificeringen anförda synpunkterna som ock de nyss återopade statsfinansiella skälen mot en sådan åtgärd givetvis äga samma tillämpning beträffande statens järnvägar som beträffande post- och telegrafverken.

Departements-
chefen.

Det torde icke kunna bestridas, att på grund av de ändrade förhållanden, som inträtt efter år 1923 — vars trafiksiffror lades till grund för den nu gällande klassificeringen av trafikanstalterna — visst behov av en allmän omklassificering föreligger. Särskilt framträder behov därav beträffande postverket, vilket efter nyssnämnda år erhållit nya arbetsuppgifter av betydande omfattning. Med hänsyn till de omständigheter, som angivits i lönenämndens och organisationsnämndens utlåtanden, synes det emellertid icke vara lämpligt att nu vidtaga en dylik allmän omklassificering. Vad post- och telegrafverken beträffar, torde sålunda en dylik åtgärd icke för närvarande böra ifrågakomma redan av den anledningen, att pågående utredning om ökat samarbete mellan dessa båda verk därigenom skulle kunna föregripas. Mot ett omedelbart genomförande av omläggningen talar vidare, beträffande såväl nämnda båda verk som statens järnvägar, det rådande statsfinansiella läget, vilket — på sätt jag inledningsvis antytt — för den allmänna civila statsförvaltningen såsom regel måst föranleda avvisande av krav på sådana omregleringar, vilka föranleda kostnadsökningar.

Efter prövning av de skilda, på den föreliggande frågan inverkan omständigheterna finner jag mig alltså böra förorda, att med frågans lösning får anstå någon tid. Ett sådant uppskov och avvaktande av mera normala förhållanden torde, såsom i utlåtandena framhållits, vara ägnat att möjliggöra ett bättre utgångsläge för en enhetlig och rättvist verkande klassindelning av trafikanstalterna i fråga. I likhet med lönenämnden anser jag emellertid, att ett uppskov icke bör hindra att, där särskilda skäl göra förändring i klassindelningen beträffande viss eller vissa befattningar oundgängligen nödvändig, fråga om sådan förändring upptages till prövning i varje särskilt fall.

I detta sammanhang må omnämnas, att Kungl. Maj:t genom beslut i samband med fastställande av personalstater för år 1932 för postverket, telegrafverket och statens järnvägar förklarat, att verksstyrelserna icke finge, innan Kungl. Maj:t meddelat slutligt beslut i anledning av styrelsernas förslag till ny klassificering, vidtaga sådana åtgärder för återbesättande av i besluten angivna ledigblivande befattningar såsom föreståndare för trafikanstalter, som kunde försvåra genomförandet av en ny klassificering. Därest, såsom jag här förutsatt, en allmän omklassificering icke kommer till stånd innevarande år, torde — enär en omfattande vakanssättning av ifrågavarande befattningar måste anses olämplig och försvårande för verkens skötsel — Kungl. Maj:t böra undanröja det hinder för återbesättande av ledigblivande befattningar i vanlig ordning, som genom nämnda beslut uppställts.

Postverket.

Till en början torde jag få beröra frågan, huruvida överkontrollörsbefattningen (24:e lönegraden) vid postdirektionen i Stockholms distrikt bör behållas eller icke.

Härvid vill jag först erinra, att denna fråga var föremål för behandling i samband med 1927 års riksdags beslut rörande omorganisation av generalpoststyrelsen m. m.

Bibehållande
av över-
kontrollörs-
befattningen
vid post-
direktionen
i Stockholms
distrikt.

I den skrivelse den 18 oktober 1926 med förslag till omorganisation av styrelsen och postdirektionerna m. m., som låg till grund för Kungl. Maj:ts till 1927 års riksdag avlätna proposition (nr 208) i ämnet, anförde generalpoststyrelsen beträffande organisationen av postförhållandena i Stockholms distrikt, bland annat, följande:

Inom Stockholms distrikt finnes 27 postkontor, 4 postexpeditioner, 116 poststationer samt 55 lantbrevbärare och liknande personal. Sammanlagda personalen i tjänstemannaställning uppginge till omkring 1,200 personer. Å postdirektionen i distriktet vore, förutom postdirektören och hans närmaste man, överkontrollören, anställda 15 biträdande tjänstemän.

Postkontoret Stockholm 1 förestodes av en överpostmästare (26:e lönegraden). Förutom ledningen av postkontoret åläge det överpostmästaren att beträffande det postkontoret underlydande landsområdet utöva samma befogenhet som postmästare i allmänhet, innefattande inspektion av postanordningarna, inventering av underlydande postanstalter samt allmän tillsyn över postförhållandena inom området. Till postkontorets område hörde ett 70-tal poststationer och liknande postanstalter samt omkring 40 postlinjer. I angelägenheter rörande nämnda landsområde utövades emellertid jämväl från postdirektörens sida en omfattande verksamhet, betingad av de nyanordningar, som ständigt påkallades i de omkring huvudstaden liggande, snabbt tillväxande samhällena. Då detta förhållande visat sig medföra onödig omgång och dubbelarbete, syntes det styrelsen lämpligast, att alla frågor avseende postförhållandena inom distriktets landsområde handlades av en enda myndighet.

1923 års postkommitterade hade föreslagit, att överpostmästarna, d. v. s. föreståndarna för postkontoren Stockholm 1, Göteborg 1 och Malmö 1, skulle, förutom dem åliggande göromål såsom föreståndare för vederbörande postkontor och under detta lydande landsområde, erhålla befogenhet att leda och ordna vissa för postkontoren inom staden gemensamma angelägenheter, såsom reservpersonalens disponerande, brevbäring, posttransporter och brevåldtömning. Styrelsen hade i sina skrivelser den 17 januari och den 21 november 1925 anslutit sig till detta förslag.

Medan för överpostmästarna i Göteborg och Malmö den ökade befogenheten icke skulle innebära någon nämnvärd ökning i dessa tjänstemäns arbetsuppgifter, skulle däremot för överpostmästaren i Stockholm nu nämnda utvidgning av arbetsområdet medföra en väsentligt ökad arbetsbörda. Anledningen härtill vore, att i Göteborg och Malmö all brevbäring vore koncentrerad till huvudpostkontoret, medan i Stockholm brevbäring skedde från sex olika postkontor, samt att i Göteborg och Malmö inlämningen av postförsändelser och posttrafiken i övrigt i avsevärt större utsträckning vore förlagd till huvudpostkontoret än vad fallet vore i Stockholm. Av nu anförda orsaker hade överpostmästarna i Göteborg och Malmö redan då så gott som all personal i dessa städer direkt under sig, och redan då måste de sörja för reservpersonal för de övriga, mindre postkontoren å orten.

I Stockholm skulle den sålunda ökade befogenheten för överpostmästaren medföra, att den största delen av den arbetsbörda, som åvilade postdirektionen, överflyttades på överpostmästaren och hans kanslipersonal, vadan så få uppgifter skulle komma att återstå för distriktsförvaltningen, att det icke skulle kunna ifrågakomma annat än att giva överpostmästaren de återstående befogenheter, som vore förbehållna postdirektören. Härigenom skulle således överpostmästarens och distriktschefens funktioner komma att utövas av en och samma myndighet.

En dylik anordning tillämpades för det dåvarande, i det att styrelsen,

efter Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 juni 1926, försöksvis vidtagit den åtgärden att från och med den 1 juli 1926 låta postdirektören i Stockholms distrikt, jämte honom såsom postdirektör åliggande göromål, förrätta de göromål, som vore förenade med den för det dåvarande vakanta överpostmästartjänsten. Överpostmästarens åligganden hade med biträde av vederbörande avdelningsföreståndare uppehållits av postdirektören. Tillsynen över det underlydande landsområdet, däri inbegripet inspektioner och inventeringar av postexpeditioner och poststationer m. m., hade utövats av postdirektionen i Stockholms distrikt. De frågor, som anginge det under postkontoret Stockholm 1 lydande landsområdet, hade härigenom koncentrerats till samma myndighet, som hade att leda och ordna de för stadens postkontor gemensamma angelägenheterna, såsom reservpersonalens disponerande, brevbäring, posttransporter och brevlådtömning.

I vad det gällde koncentration hos en och samma myndighet av ledningen över de för huvudstadens postkontor gemensamma angelägenheterna och av tillsynen över det till postkontoret Stockholm 1 hörande landsområdet hade försöksanordningen visat sig ändamålsenlig och borde enligt styrelsens mening bibehållas. Beträffande åter den omedelbara ledningen av postkontoret Stockholm 1 kunde ur principiell synpunkt göras vissa invändningar mot att postdirektören, som räknade bland sina viktigaste åligganden att förrätta inspektion och inventering av underlydande postanstalter, skulle beträffande visst postkontor så att säga kontrollera sig själv. Med hänsyn till de många och viktiga frågor, postdirektören hade att handlägga beträffande distriktets förhållanden i allmänhet, kunde det vidare icke påräknas, att han skulle hava tid övrig att utöva de funktioner, som sammanhängde med den omedelbara ledningen av rikets största postkontor. Om han å andra sidan ägnade sitt huvudsakliga intresse åt skötseln av postkontoret, måste hans uppgifter såsom distriktschef ägnas mindre uppmärksamhet.

Den lämpligaste utvägen syntes därför vara, att ledningen av postkontoret Stockholm 1 anförtröddes åt en postmästare. Då denne icke skulle hava att taga befattning med ledningen av ett underlydande område och icke heller fullgöra de särskilda åligganden, som vore avsedda att överlåtas åt överpostmästare, syntes ifrågasättande postmästarbefattning kunna inplaceras i 25:e lönegraden (postmästare av klass 1 A).

Arbetet vid postdirektionen i Stockholms distrikt vore av mindre omfattning och mera ensartat än vid övriga postdirektioner, varför i Stockholm icke erfordrades någon sådan uppdelning av arbetet med distriktets ledning mellan postdirektören och hans närmaste man, överkontrollören, som förekomme vid de andra distriktsförvaltningarna. Då till följd härav nämnde överkontrollör icke kunnat tilldelas så kvalificerat arbete, som vid den dåvarande organisationens tillkomst varit avsett, kunde denna befattning indragas, varvid förste kontrollören skulle bliva postdirektörens närmaste man och ställföreträdare. Berörda indragning kunde emellertid ske allenast under förutsättning att postdirektören hade att fullgöra endast de göromål, som ankomme på distriktschef.

På grund av det anförda föreslog generalpoststyrelsen bland annat, att till postdirektionen i Stockholms distrikt skulle överflyttas endast de ärenden, som rörde postförhållandena i det under postkontoret Stockholm 1 lydande landsområdet, ävensom att i anslutning härtill överpostmästartjänsten vid nämnda kontor skulle ersättas med en postmästarbefattning av klass 1 A (25:e lönegraden) samt överkontrollörstjänsten vid berörda postdirektion indragas.

Vid behandlingen av omorganisationsförslaget förklarade sig föredragande departementschefen förorda generalpoststyrelsens förslag att överflytta nyssnämnda ärenden på postdirektionen i Stockholms distrikt och att ersätta överpostmästartjänsten vid postkontoret Stockholm 1 med en postmästarbefattning av klass 1 A. Beträffande överkontrollörstjänsten vid postdirektionen anförde departementschefen, att sedan generalpoststyrelsens omorganisationsförslag avgivits, fråga uppstått om indragning av de s. k. Stockholmsavdelningarna, vilka inom de till Stockholm ingående postkupéerna förarbetade den till Stockholm adresserade posten. Frågan om förläggande under Stockholms postdistrikt av de ambulanta postanstalterna å de från huvudstaden utgående järnvägslinjerna hade därigenom kommit i ett delvis nytt läge. Då det först efter närmare utredning kunde bedömas, i vad mån nu berörda anordningar kunde öva inflytande på de arbetsuppgifter, som åläge distriktets ledning, hade departementschefen ansett det vara mest ändamålsenligt att avvakta resultatet av den i dessa frågor pågående utredningen, innan frågan om indragning av överkontrollörstjänsten vid postdirektionen i Stockholms distrikt upptoges till prövning. Efter vad som upplysts skulle, därest överkontrollörstjänsten tillsvidare bibehölles, sådana åtgärder vidtagas, att den med överkontrollörstjänstens indragning avsedda besparingen i personalkostnader vid postdirektionen åstadkommes på annat sätt.

Riksdagen (skrivelse nr 178) biföll förslaget om överpostmästartjänstens ersättande med en postmästarbefattning av klass 1 A men gjorde icke något uttalande beträffande överkontrollörstjänsten.

I skrivelse den 7 mars 1931 har *generalpoststyrelsen* beträffande överkontrollörsbefattningen anført bland annat följande:

Ifrågavarande befattning är fortfarande upptagen i postverkets stater men har endast uppehållits på förordnande. Den jämförelsevis långa tid, som sedan 1927 års omorganisation förflutit, har givit möjlighet till ett noggrant övervägande av förhållandena, och det har därunder visat sig, att den ifrågavarande tjänsten alltjämt är behövlig.

Till belysande härav skall styrelsen tillåta sig i korthet anföra följande. För tiden från och med den 1 juli 1927, då postmästartjänsten av klass 1 A vid postkontoret Stockholm 1 tillsattes, bestämdes beträffande fördelningen av göromålen mellan postmästaren och postdirektören ifråga om postkontorets Stockholm 1 skötsel, att postmästaren skulle handhava den direkta ledningen av själva postkontoret, under det att förutvarande överpostmästarens samtliga åligganden i avseende å det underlydande postområdet (antagning av poststationsföreståndare, låd- och lantbrevbärare, inventering och inspektion av poststationerna m. m.) skulle handläggas å postdirektionen. Posttransporterna mellan de olika postkontoren i Stockholm samt till och från de postförande tågen skulle likaledes ordnas och ledas direkt från postdirektionen. Denna fördelning av ledningsarbetet mellan postdirektören och postmästaren Stockholm 1 har befunnits ändamålsenlig ur förvaltningssynpunkt, enär därigenom undvikits onödig omgång vid ärendenas handläggning.

Den oberäknat kraftiga utvecklingen på senaste åren av Stockholm med förortssamhällen och de härav uppkomna ständigt rörliga förhållandena påkalla ideliga omläggningar och utvidgningar av postanordningarna inom om-

rådet. Allt detta tager i så hög grad i anspråk postdirektörens direkta ingripande, hans uppmärksamhet, omtanke och initiativ, att en stor del av ärendena å postdirektionen måste för självständig handläggning överlämnas till postdirektörens närmaste man.

Frågan om överkontrollörstjänstens bibehållande eller indragning sattes på sin tid i samband med frågan om de från Stockholm utgående järnvägs-postlinjernas överflyttning från mellersta och östra distriktet till Stockholms distrikt. Styrelsen har emellertid kommit till den uppfattningen, att avgörandet härav lämpligen bör anstå intill dess nya tidtabeller kunna fastställas för linjen Stockholm—Malmö efter järnvägsdriftens elektrifiering och möjlighet sålunda finnes att definitivt bestämma om ordnandet av postförbindelserna å järnvägslinjerna. Om det då skulle visa sig, att de ifrågasvarande järnvägs-postlinjerna böra förläggas under Stockholms distrikt, kan detta komma att påkalla någon förstärkning av arbetskrafterna å postdirektionen i lägre grad än överkontrollörs. Behovet av bibehållande av överkontrollören är, med den utveckling förhållandena i Stockholm tagit, oberoende av järnvägs-postlinjernas förläggning.

Med avseende härå samt å de olägenheter, som städse äro förbundna med ordinarie tjänsters uppehållande allenast på förordnande, finner styrelsen det angeläget, att överkontrollörstjänsten i Stockholms distrikt nu definitivt återbesättes.

På grund av det anförda har generalpoststyrelsen hemställt om medgivande att i vanlig ordning återbesätta ifrågasvarande överkontrollörstjänst.

Kommunikationsverkens lönenämnd har i utlåtande den 24 mars 1931, med hänsyn till vad generalpoststyrelsen i förevarande framställning anfört rörande behovet av en befattningshavare i överkontrollörs grad inom Stockholms distrikt, förklarat sig icke hava funnit anledning till erinran mot bifall till sagda framställning.

På grund av den utveckling, som poströrelsen inom Stockholms distrikt på senare tid undergått, torde — oavsett den lösning, som gives frågan om förläggandet av de ambulanta postanstalterna å de från huvudstaden utgående järnvägslinjerna — numera föreligga stadigvarande behov av en tjänsteman i överkontrollörs grad såsom närmaste man och ställföreträdare åt postdirektören i Stockholms distrikt. Jag anser mig därför kunna tillstyrka, att den vakanta överkontrollörsbefattningen därstädes bibehålles. Därest riksdagen icke däremot uttalar erinran, läser Kungl. Maj:t alltså framdeles medgiva, att omförmälda befattning må i vanlig ordning återbesättas med ordinarie innehavare.

Enligt 30 § i avlöningsreglementet för kommunikationsverken må tjänsteman, som å tjänstens vägnar handhar kontant uppbörd eller verkställer kontant utbetalning av medel, kunna enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder erhålla felräkningspenningar till belopp, som bestämmes med hänsyn till de omständigheter, under vilka uppbörd eller utbetalning sker, och i förhållande till den större eller mindre omfattningen därav. Felräkningspenningar må icke i något fall till en och samma tjänsteman utgå med sammanlagt högre belopp för år räknat än 600 kronor.

Departements-
chefen.

Beredande
av fel-
räknings-
penningar
åt vissa
tjänstemän.

Närmare bestämmelser angående felräkningspenningar vid kommunikationsverken hava av Kungl. Maj:ts utfärdats genom kungörelse den 30 juni 1920 (nr 529), angående tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet, med däri sedermera vidtagna ändringar.

I utlåtande den 10 oktober 1930 i anledning av 1928 års lönekommittés förslag till allmänt avlöningsreglemente framhöll *generalpoststyrelsen* behovet av ändring i bestämmelserna om felräkningspenningar. Styrelsen anförde följande:

Felräkningspenningar skola utgå till tjänsteman, som å tjänstens vägnar handhar *kontant* uppbörd. Emellertid finnas i postverket tjänstemän, som vid tjänstgöring i kassa mottaga uteslutande försändelser, vilka bokförts och för vilka postavgifter icke betalas kontant. Ehuru dessa tjänstemän således icke hava kontant uppbörd, äro de icke desto mindre utsatta för förluster på grund av feldebiteringar och felfrankeringar i samma omfattning som kassörer i de frankoteckenskassor, där uppbörden är kontant. På motsvarande sätt är redogörare vid postkontor, vilken innehar och ansvarar för postkontorets huvudförråd av frankotecken och därmed likställda värdetecken samt från dessa förråd i mån av behov efter rekvisition tillhandahåller postkontorets dagkassörer dylika värdetecken, underkastad felräkningsrisk med däremot i förekommande fall svarande kontant förlust. Nu berörda tjänstemäns felräkningsrisker sammanhänga sålunda med att i deras händer frankotecknen m. m. motsvara kontanta medel.

Med framhållande att det måste anses rätt och billigt, att tjänstemännen i fråga genom felräkningspenningar skyddades mot kontanta förluster på grund av felräkningar, framlade styrelsen förslag till härför erforderlig ändring av föreskrifterna i avlöningsreglementets 30 §.

I skrivelse den 22 september 1931 har *generalpoststyrelsen* gjort särskild framställning i ämnet. Styrelsen har därvid framhållit, att den ifrågasatta ändringen av de nuvarande bestämmelserna icke på något sätt vore avhängig av frågan om utfärdande av ett nytt allmänt avlöningsreglemente men att den framburits i nämnda samband av den anledningen, att det ursprungligen varit avsett, att förslag till nytt allmänt avlöningsreglemente skulle prövas av 1931 års riksdag. När nu förhållandena utvecklats så, att berörda förslag med all sannolikhet icke heller komme att behandlas av 1932 års riksdag, hade styrelsen ansett sig böra återupptaga den här berörda detaljfrågan.

Styrelsen har i denna skrivelse återupprepat sitt tidigare framlagda förslag till ändrad lydelse av 30 § avlöningsreglementet.

I anledning av remiss har *kommunikationsverkens lönenämnd* den 2 november 1931 avgivit utlåtande i ärendet. Nämnden har därvid till en början anfört följande:

Den ena av de befattningshavargrupper, som avses i *generalpoststyrelsens* föreliggande framställning, utgöres av de befattningshavare, vilka hava till uppgift att mottaga och för expedition iordningställa försändelser från sådana korrespondenter — huvudsakligen firmor med mera omfattande korrespondens — vilka vid inlämnande av försändelser till befordring genom postverket ej omedelbart erlagga för befordringen debiterade postavgifter

utan få dessa avgifter bokförda i särskilda s. k. postböcker i och för likvidering vid varje kvartals utgång. I allmänhet sker expedieringen av de postbokförda försändelserna jämsides med annan kassatjänst, vadan i regel de kassatjänstemän, som till befordring mottaga ifrågavarande slag av försändelser, redan enligt nu gällande bestämmelser uppbära felräkningspenningar. Vid vissa större postkontor hava emellertid på grund av den förekommande mängden av postbokförda försändelser anordnats särskilda bokföringskassor, i vilka uteslutande mottagas och expedieras postbokförda försändelser. Ur synpunkten av arbetets rationalisering och med hänsyn jämväl till den merendels stora brådskan vid expedieringen har den för sådan kassa ansvarige tjänstemannens uppgift begränsats till att i huvudsak avse taxering av de mottagna försändelserna samt införande i postböckerna och journalisering i postkontorets liggare av de vederbörande korrespondent påförda postavgifterna. I övrigt är sådan kassatjänsteman för expedieringen av försändelserna hänvisad till särskilda biträden, vilka verkställa frankeringen av desamma med av kassatjänstemannen utlämnade frankotecken och på dennes ansvar. I nu gällande bestämmelser är åt sådan kassatjänsteman icke inrymd någon rätt till felräkningspenningar.

Å de större postkontoren är i regel en särskild tjänsteman, vanligen i kontrollörs tjänsteställning, avdelad för uppgiften att vara postkontorets redogörare och tillika handhava kontorets huvudkassa (huvudkassor). Vid de medelstora och de mindre postkontoren åter har hittills vederbörande postmästare i allmänhet varit redogörare och huvudkassor. Huvudkassör äger enligt gällande bestämmelser uppbära felräkningspenningar med för postkontor av olika klass växlande belopp. Av praktiska skäl och i syfte att stärka kontrollen har emellertid beträffande de medelstora och de mindre postkontoren för omkring två år sedan den organisatoriska förändringen blivit beslutad, att postkontorets centrala kassarörelse, vilken såsom nyss nämnts ombesörjts av postmästaren, skall, i den mån postmästartjänsterna vid dessa kontor besättas med nya innehavare, överflyttas till de i diskttjänst sysselsatta tjänstemännen, de s. k. dagkassörerna. Den nya anordningen är redan genomförd vid ett flertal postkontor.

Allt efter som ifrågavarande förändring hinner genomföras, komma postmästarna vid de medelstora och mindre postkontoren att i avseende å vederbörande postkontors penningrörelse få en huvudsakligen övervakande och kontrollerande uppgift. Det har emellertid ansetts lämpligt, att dessa postmästare fortfarande behålla värden av postkontorets huvudförråd av värdetecken (frimärken, svarskuponger, statsstämplor, radiolicensstecken). Deras uppgift i detta hänseende blir sålunda liksom hittills att ansvara för nämnda förråd, utlämna värdetecken till kontorets kassatjänstemän samt, vad angår statsstämplor, utlämna dylika värdetecken jämväl till allmänheten. Då ifrågavarande postmästare ej längre äro huvudkassörer, äga de enligt nu gällande bestämmelser icke rätt till felräkningspenningar. De utgöra den andra gruppen av de tjänstemän, vilka enligt generalpoststyrelsens förevarande framställning böra bliva berättigade till felräkningsersättning.

Av vad lönenämnden inhämtat rörande de ekonomiska risker, för vilka de i generalpoststyrelsens skrivelse omhandlade tjänstemännen äro utsatta under sin tjänstgöring, framgår, att brister i bokföringskassorna ofta uppkomma, i de flesta fall beroende på att för frankeringen åtgångna frimärken icke till fullo motsvaras av i vederbörande postböcker debiterade belopp. Exempelvis hava vid ett av Stockholms postkontor under de tre första kvartalen av år 1931 för fyra tjänstemän med halvtidstjänstgöring uppkommit brister till sammanlagt belopp av i det närmaste 400 kronor, vilka tjänstemännen fått ersätta. I postkontorens huvudförråd av värdetecken uppkomma likaledes ej sällan brister å icke obetydliga belopp.

Med hänsyn till sålunda angivna förhållanden har lönenämnden, vad själva sakfrågan angår, icke velat ställa sig avvisande till generalpoststyrelsens förslag om vidtagande av åtgärder för beredande åt ifrågakvarande tjänstemän av felräkningspenningar. Beträffande formen för genomförande av detta förslag har nämnden yttrat bland annat:

Generalpoststyrelsen har förordat viss ändring av 30 § i kommunikationsverkens avlöningsreglemente. För sin del anser nämnden, att det med hänsyn därtill, att förslag till nytt avlöningsreglemente för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, och då det här i varje fall är fråga om en detaljanordning utan generell innebörd eller tillämpning vid de övriga kommunikationsverken, icke är lämpligt att för angivet syfte vidtaga ändring i nämnda avlöningsreglemente. Enligt nämndens uppfattning bör en utsträckning av rätten till felräkningspenningar till dessa tjänstemän kunna ske genom en komplettering av de i tilläggsbestämmelserna till avlöningsreglementet under avd. H meddelade föreskrifterna rörande felräkningspenningar, såsom dessa föreskrifter nu lyda enligt kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 246).

I anslutning till denna uppfattning har lönenämnden i utlåtandet framlagt förslag till kungörelse i ämnet.

Vid avfattningen av de i avlöningsreglementet intagna bestämmelserna om förutsättningar för utbetalande av felräkningspenningar torde icke hava förutsetts den form av uppbörd, varom fråga är i de av generalpoststyrelsen avsedda fallen. Då emellertid i dessa fall kan föreligga samma risk för felräkning med därav föranledd ersättningsskyldighet, som utgör grunden för de nuvarande bestämmelserna om felräkningspenningar vid kontant uppbörd, anser jag i likhet med generalpoststyrelsen och lönenämnden goda skäl tala för att möjlighet beredes till utbetalande av felräkningspenningar jämväl i här förevarande fall.

Med avseende å formen för tillgodoseende av det avsedda syftet delar jag lönenämndens uppfattning därom, att i nuvarande läge en generell föreskrift i avlöningsreglementets 30 § är mindre lämplig. I stället torde, såsom lönenämnden förutsatt, erforderlig föreskrift böra, fristående från avlöningsreglementet, meddelas genom ändring av gällande tilläggsbestämmelser till reglementet. Med hänsyn till avlöningsreglementets ordalydelse läser emellertid riksdagens medgivande till utbetalande av felräkningspenningar i förevarande fall böra inhämtas. Jag gör i det följande härav påkallad hemställan.

I sin skrivelse den 22 september 1931 angående omklassificering av postkontoren har generalpoststyrelsen berört frågan om lönegradsplaceringen för överpostmästare och postmästare av klass 1 A. Styrelsen har därvid på anförda skäl gjort gällande, att dessa befattningar, som nu tillhöra 26:e, respektive 25:e lönegraden, borde höjas till 27:e, respektive 26:e lönegraden, men styrelsen har med hänsyn till innehållet i Kungl. Maj:ts cirkulär den 12 juni 1931 angående sträng återhållsamhet i avseende å framställningar

Departements-
chefen.

Fråga om
förbättrad
löneställning
för överpost-
mästare och
postmästare
av klass 1 A.

om anslagsäskanden att föreläggas 1932 års riksdag funnit sig pliktig att för närvarande avstå från något yrkande på denna punkt.

I särskilda med anledning av styrelsens nämnda förslag till omklassificering eller eljest gjorda framställningar från personalhåll hava framställts yrkanden om överpostmästarnas hänförande till 28:e eller 27:e lönegraden samt om placering av postmästartjänsterna av klass 1 A i 26:e lönegraden.

I utlåtanden i dessa frågor har *kommunikationsverkens lönenämnd*, med hänsyn till den allmänna revision av den till avlöningsreglementet hörande tjänsteförteckningen, som kunde förväntas bli verkställd i samband med slutlig prövning av 1928 års lönekommittés förslag till allmänt avlöningsreglemente, funnit de gjorda framställningarna för närvarande icke böra föranleda någon åtgärd.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till de omständigheter, vilka jag inledningsvis antytt, har jag för min del ej funnit tillräckliga skäl föreligga att nu tillstyrka ändring i gällande lönegradsplacering för ifrågavarande befattningsgrupper.

Fråga om
förbättrad
löneställning
för vissa
kvinnliga
postexpedi-
törer m. fl.

I samband med ordnandet av de kvinnliga befattningshavarnas avlöningsförhållanden genom beslut vid 1925 års riksdag inplacerades de tidigare för kvinnliga innehavare avsedda befattningarna såsom postexpeditör och förste postexpeditör i 11:e, respektive 12:e lönegraden, medan de förutvarande manliga befattningarna postassistent och förste postassistent upptogs i lönegraderna 15, respektive 17.

Genom beslut vid 1926 års riksdag lämnades sedermera — av skäl, som framgå av propositionen nr 184 till sistnämnda års riksdag — medgivande till en personlig löneförbättring för de postexpeditörer och förste postexpeditörer, vilka genomgått den dittills för postexpeditörer och postassistenter gemensamma utbildningen. I sådant hänseende blev, i överensstämmelse med riksdagsbeslutet, genom brev den 4 juni 1926 bestämt, att den 1 juli 1926 i tjänst varande postexpeditör och förste postexpeditör skulle, så länge vederbörande i dylik befattning kvarstode, i lönehänseende vara placerad i 12:e, respektive 13:e lönegraden.

Motsvarande beslut fattades i fråga om den med postexpeditörer och förste postexpeditörer i lönehänseende likställda personalen vid telegrafverket, nämligen telegrafexpeditörer och förste telegrafexpeditörer.

Frågan om förbättrad löneställning för de kvinnliga tjänstemän, vilka genomgått förutvarande postexpeditörsutbildning, har sedermera upprepade gånger gjorts till föremål för framställningar från personalhåll samt jämväl motionsvis underställts riksdagens prövning (se statsutskottets utlåtande nr 73 år 1928). Generalpoststyrelsen, som i viss utsträckning biträtt de framställda önskemålen, har senast tillstyrkt, att de kvinnliga postexpeditörer och förste postexpeditörer, som före den 1 juli 1925 genomgått fackutbildning i s. k. postelevkurs, måtte placeras i 14:e, respektive 15:e lönegraden. Framställningar i ämnet äro för närvarande remitterade till 1928 års lönekommitté för utlåtande.

Posttjänstemännens förening har nu i en i oktober 1931 ingiven skrift hemställt, att i avvaktan på prövning av nyssberörda till lönekommitténs behandling hänskjutna framställningar måtte vidtagas åtgärd för åvägabringande av full likställighet i lönehänseende mellan samtliga kvinnliga tjänstemän, som genomgått posttelevkurs, på sådant sätt att personlig löneförbättring i enlighet med de år 1926 beslutade grunderna måtte beredas jämväl dem bland ifrågavarande tjänstemän, vilka den 1 juli 1926 ännu icke erhållit ordinarie anställning i postexpeditörsgraden.

Ett bifall till denna framställning skulle medföra en årlig ökning i lönekostnaden med omkring 6,800 kronor.

Generalpoststyrelsen har i ett den 1 december 1931 avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till föreningens förslag, att tillämpas från och med den 1 juli 1932.

Kommunikationsverkens lönenämnd har däremot i utlåtande den 14 januari 1932 avstyrkt framställningen under framhållande bland annat, att ett bifall till densamma syntes komma att erhålla konsekvenser beträffande vissa kvinnliga tjänstemän vid telegrafverket. I särskilt yttrande hava två ledamöter av nämnden tillstyrkt bifall till föreningens begäran och därvid förutsatt, att liknande medgivande borde lämnas beträffande den kvinnliga telegrafpersonalen, ett medgivande som skulle komma att medföra en årlig kostnadsökning av drygt 10,000 kronor.

Sedermera har *kvinnliga telegrafpersonalens förening* hos Kungl. Maj:t hemställt, att den år 1926 medgivna rätten till personlig löneförbättring för vissa telegrafexpeditörer och förste telegrafexpeditörer måtte utsträckas att gälla jämväl sådana tjänstemän med telegrafexpeditörsutbildning enligt tidigare gällande bestämmelser, vilka först efter den 1 juli 1926 vunnit ordinarie anställning såsom telegrafexpeditörer. Denna framställning har av *telegrafstyrelsen* på anförda skäl avstyrkts. Jämväl *lönenämnden* har avstyrkt bifall till förslaget, därvid nämnden bland annat förklarat sig anse, att spørsmålet om uppflyttning i högre lönegrad av vissa telegrafexpeditörer borde tagas under övervägande i samband med behandlingen av den till 1928 års lönekommitté remitterade motsvarande lönefrågan vid postverket.

Jag finner för egen del icke tillräckliga skäl föreligga att nu underställa riksdagen frågan om en förbättring i löneställningen för någon av de här avsedda personalgrupperna.

Departements-
chefen.

I enlighet med den uppfattning, jag här i olika hänseenden uttalat, skulle för postverkets vidkommande någon ändring i löneställning eller i antalet befattningar för närvarande icke äga rum.

Telegrafverket.

I skrivelse den 1 september 1931 har *telegrafstyrelsen* gjort framställning om förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa befattningar vid telegrafverket.

Två nya
sekreterar-
tjänster.

Styrelsen har därvid först framställt förslag om inrättande av två nya sekreterartjänster inom styrelsen.

Den ena av dessa tjänster avses för styrelsens radiobyrå. Beträffande denna befattning anför styrelsen:

Å radiobyrån inrättades den 1 januari 1919 en byråtjänstemannabefattning av andra lönegraden å ordinarie stat. Innehavaren av denna tjänst hade att handlägga byråns personalärenden, att handhava arkivgöromål, att föreliggare och förteckningar, som krävdes för arbetet på byrån, samt att handhava avräkningsväsendet för radiorörelsen och därmed sammanhängande frågor.

Vid ikraftträdandet från och med den 1 juli 1920 av nu gällande avlösningsreglemente bibehölls befattningen utan ändring i tjänsteställning men namnändrades till aktuarie.

Under det sista decenniet har en anmärkningsvärd utveckling pågått inom telegrafverkets radioavdelning, vilket gjort, att innehavaren av nämnda aktuarietjänst måst anförtros göromål av mera självständig och krävande natur, samtidigt som av organisatoriska skäl avräkningarna rörande radiotelegram överförts till den avdelning inom verket, som handhar avräkningsrörelsen för trådtrafiken.

Till belysande av utvecklingen behöver styrelsen endast påminna om att under denna tidsperiod hela rundradiorörelsen tillkommit med ett licensantal, som den 31 juli 1931 uppgick till 532,628, att den direkta radioförbindelsen med Amerika kommit till stånd och att av telegrafverket till rederierna uthyrda fartygsstationer, som den 1 januari 1920 uppgingo till 70, den 31 juli 1931 utgjorde 322 med en sammanlagd årlig abonnemangsvavgift av cirka 760,000 kronor.

Telegramtrafiken å de svenska handelsfartygen har under perioden 1920—1930 mer än 4-dubblats.

Radiodistriktets hela ekonomiska omslutning har under samma period ökats från 555,000 kronor till 5,560,000 kronor.

Arbetet å radiobyrån är uppdelat å följande avdelningar: fartygsstationsavdelningen, landstationsavdelningen, kansliavdelningen samt kassa- och bokföringsavdelningen. Å de båda förstnämnda avdelningarna finnes huvudsakligen rent teknisk personal placerad. Kassa- och bokföringsavdelningen förestås av en kontrollör, och såsom föreståndare för kansliavdelningen, till vilken för behandling i sista hand ingå alla sådana ärenden av icke rent teknisk natur från de övriga avdelningarna, vilka kräva beslut av styrelsen, är aktuarietjänstens innehavare placerad.

Aktuarien tjänstgör numera såsom sekreterare å byrån, i vilken egenskap det åligger honom att handlägga radioavdelningens personalärenden, att hava tillsyn över personalen å radiostationerna med hänsyn till radiotrafikens skötsel, att utarbета instruktioner och trafikföreskrifter för radiostationerna, för vilket arbete kräves ingående kännedom om i hithörande frågor utfärdade internationella föreskrifter ävensom kännedom om i utlandet förekommande lagar och förordningar angående radio, att deltaga i utarbetandet av förslag att framläggas för de internationella radiotelegrafkonferenserna, att uppgöra överenskommelser med utländska förvaltningar rörande radiotrafiken, att handlägga frågor, som röra radiotaxe- och abonnemangsärenden, att tillse att uppgifter om de svenska radiostationerna inflyta i de av internationella byråer i Bern utgivna olika radiostationsförteckningarna, att besvara från in- och utlandet inkomna förfrågningar angående radioväsendet i Sverige samt att uppgöra kontrakt med rederierna rörande uthyrning av fartygsstationer m. m.

Häruöver har aktuarien erhållit väsentlig ökning av arbetsuppgifter och ansvar genom överflyttning till honom av uppdraget att vara redogörare för radiodistriktet. Det ökade arbete, som radiobyråns utveckling ej minst på det tekniska området medfört, har nämligen nödvändiggjort att befria fartygsstationsavdelningens föreståndare från detta uppdrag. Radiodistriktet, vars ställning inom telegrafverkets organisation är densamma som de sex linjedistriktens, har, såsom nämnts, en omslutning av 5,560,000 kronor.

Med hänsyn till de omfattande och viktiga arbetsuppgifter, som åligga innehavaren av berörda aktuarietjänst (21:a lönegraden), har styrelsen ansett det rättvist och skäligt, att hans tjänsteställning höjes från aktuarie till sekreterare i 24:e lönegraden.

Den andra av de ifrågasatta sekreterarbefattningarna skulle disponeras av förrådsbyrån. Rörande denna befattning innehåller styrelsens framställning följande:

Notarien å styrelsens förrådsbyrås inköpsavdelning åligger att i inköpsärenden upprätta förslag till kungörelser och skrivelser angående infordrande av anbud, att för utredning av frågor i dylika ärenden träda i förbindelse och underhandla med leverantörer samt att upprätta promemorior, protokoll och förslag till avtal.

De arbetsuppgifter, som äro förenade med ifrågavarande notarietjänst, fordra, att innehavaren av densamma besitter en ingående varukänedom i fråga om den materiel, som skall upphandlas för telegrafverkets räkning. Det kräves, att han följer fluktuationerna på det allmänna marknadsläget för att lämplig tid må kunna väljas att göra inköp till förmånligaste pris. Därjämte erfordras, att han är förtrogen med för statens upphandlingar gällande författningar och inom affärsvärlden tillämpade normer. De förhandlingar, som det åligger ifrågavarande befattningshavare att föra med leverantörerna rörande erforderliga inköp, måste betecknas såsom de för inköpen viktigaste och därtill mest tidskrävande arbetena. Tjänsten ställer därför stora krav på innehavarens insiktsfullhet, grannlagenhet och omdömesförmåga och fordrar dessutom särskilda förutsättningar hos innehavaren för att telegrafverkets intressen skola bliva på för staten förmånligaste sätt tillvaratagna.

Genom den alltmer ökade centraliseringen av telegrafverkets inköp ävensom den allmänna utvecklingen av telegrafverket har arbetsbördan å förrådsbyrån och därmed även dess inköpsavdelning ökat år från år. Till belysande av de stora värden, som handhavas å inköpsavdelningen, må nämnas, att under år 1930 uppgick sammanlagda beloppet av de till enskilda leverantörer utanordnade likviderna för materiel, som avdelningen under året inköpt, till 19,000,000 kronor.

På ifrågavarande befattningshavare vilar alltså ett både omfattande och ansvarsfullt arbete, och styrelsen anser på grund härav, att förbättrad tjänsteställning bör beredas honom. Därigenom skulle också vinnas, att ombyte av innehavare av befattningen undviks. Det är nämligen med hänsyn till ifrågavarande arbetes beskaffenhet önskvärdt, att kontinuiteten i dess bestående så vitt möjligt upprätthålles, enär endast genom mångårig erfarenhet full förtrogenhet med detsamma kan uppnås.

Styrelsen föreslår därför, att ifrågavarande tjänst höjes från notarie (21:a lönegraden) till sekreterare i 24:e lönegraden.

I utlåtande den 2 november 1931 har *kommunikationsverkens lönenämnd* i förevarande avseenden anfört följande:

Av vad telegrafstyrelsen anfört till stöd för förslaget att förändra den å radiobyrån befintliga aktuariefattningen till sekreterartjänst framgår, att innehavaren av denna befattning har att öva tillsyn över personalen å radiostationerna, så vitt angår radiotrafikens skötsel, att utarbета instruktioner och trafikföreskrifter för radiostationerna, att uppgöra överenskommelser med utländska förvaltningar rörande radiotrafiken, att handlägga frågor, som röra radiotaxe- och abonnemangsårenden m. m. De göromål, som åvila ifrågavarande tjänsteman, äro enligt vad lönenämnden inhämtat av den omfattning och den kvalificerade natur, att någon befogad erinran icke synes kunna framställas mot styrelsens förslag att uppföra tjänsten i fråga såsom sekreterare i 24:e lönegraden. Nämnden finner sig sålunda böra förorda förslaget.

Beträffande härefter styrelsens hemställan om uppflyttning av den å förrådsbyråns inköpsavdelning tjänstgörande notarien till sekreterare har såsom skäl för denna förändring anförts, bland annat, de stora krav på insiktsfullhet, grannlagenhet och omdömesförmåga, som måste ställas på denna befattningshavare, vars huvudsakliga uppgift är att föra förhandlingar med leverantörer rörande inköp av material för telegrafverkets räkning. Enligt vad som för nämnden blivit upplyst har den nuvarande tjänstinnehavaren visat sig äga den merkantila läggning och de särskilda förutsättningar i övrigt, som erfordras för att statens intressen skola bliva väl tillvaratagna vid inköp av telegrafverkets materialier. Med hänsyn härtill och då det städe kommer att vara av vikt att för en dylik uppgift erhålla tjänstinnehavare med dessa kvalifikationer, framställer nämnden ej heller någon erinran mot nu ifrågavarande befattnings förändring till sekreterartjänst i 24:e lönegraden.

Departements-
chefen.

I betraktande av de vidgade och mera ansvarsfulla uppgifter, som till följd av den kraftiga utvecklingen av telegrafverkets rörelse måst påläggas här avsedda befattningar, synes kravet på beredande av en förbättrad löneställning för dem vara befogat. På grund härav och då det torde kunna förväntas, att rörelsens utveckling ytterligare skall komma att fortgå, har jag funnit mig kunna biträda styrelsens ifrågavarande förslag.

Förändring
beträffande
befattningarna
såsom inköpschef och
kontorschef
vid telegrafverkets
verkstad.

Telegrafstyrelsen har vidare gjort framställning om viss förändring beträffande befattningarna såsom inköpschef och kontorschef vid telegrafverkets verkstad. Härom anför styrelsen:

Vid telegrafverkets verkstad finnas å expeditions- och förvaltningsavdelningen tvenne likställda tjänster uppförda å verkets ordinarie stat, nämligen kontorschef och inköpschef. Av dessa tjänster, tillhörande 22:a lönegraden, har kontorschefstjänsten under tiden den 1 mars 1921—den 31 augusti 1930 uppehållits på förordnande och sedan den 1 september 1930 hållits vakant.

Vid vakanssättningen sammanslog styrelsen, i syfte att ernå besparing i verkstadens administrationskostnader, på försök de med kontorschefs- och inköpschefstjänsterna förenade göromålen och uppdrog åt inköpschefen att tillvidare bestrida denna nya befattning.

Sedermera förordnade styrelsen i anledning härav jämlikt 20 § 3 mom. av avlöningsreglementet för tjänstemän vid kommunikationsverken inköpschefen att från och med den 1 juli 1931 tillsvidare mot uppbärande av vederbörlig vikariatsersättning bestrida göromål, vilka eljest ankomma på tjänsteman i 24:e lönegraden. Det ökade arbete och ansvar, som genom sammanslagningen av de båda tjänsterna åvilar innehavaren av den sålunda tillkomna nya befattningen, torde nämligen i avseende å arten och omfatt-

ningen vara fullt jämförbart med det arbete, som ankommer på tjänsteman i förenämnda lönegrad.

Som den företagna anordningen med sammanslagning av de båda nämnda tjänsterna också hittills fungerat till belåtenhet, finnes det numera ingen anledning att låta densamma fortfarande behålla karaktären av provisorium, utan bör den nya befattningen, som skäligen bör placeras i 24:e lönegraden, besättas med ordinarie innehavare och benämnas kontorschef.

Styrelsen föreslår därför, att den nuvarande inköpschefstjänsten indrages samt att kontorschefsbefattningen uppflyttas från 22:a till 24:e lönegraden.

Lönenämnden har anfört, att på grund av vad nämnden vid besök vid telegrafverkets verkstad inhämtat i fråga om de arbetsåligganden, som skulle påvila innehavaren av den nya tjänsten, och då det därjämte vore fråga om en anordning, som beräknades leda till besparing, nämnden ville tillstyrka bifall till telegrafstyrelsens förslag i denna del.

Då den av telegrafstyrelsen föreslagna förändringen beträffande ifrågavarande befattningar vid verkstaden står i god samklang med den rationalisering beträffande verkstadsdriften, som påbörjats och alltjämt fortgår, vill jag tillstyrka styrelsens förevarande förslag.

Vid bifall till vad jag här förordat i fråga om tjänster vid telegrafverket skulle antalet sekreterarbefattningar i 24:e lönegraden ökas från 8 till 10 samt antalet aktuarie- och notariebefattningar minskas från 2 respektive 8 till 1 respektive 7. Vidare skulle ur tjänsteförteckningen i 22:a lönegraden utslutas befattningarna inköpschef och kontorschef, medan däremot i 24:e lönegraden skulle i tjänsteförteckningen införas befattningen kontorschef.

Departements-
chefen.

Statens järnvägar.

I skrivelse den 25 september 1931 har järnvägsstyrelsen framlagt förslag rörande vissa ändringar beträffande personalorganisationen vid statens järnvägar.

Inledningsvis har styrelsen därvid erinrat, att frågor rörande statsbanornas organisation under det senaste decenniet vid flera tillfällen varit aktuella, i vilket hänseende styrelsen hänvisat till de förslag, som framlagts av den s. k. statsbanekonomikommisionen och av socialiseringsnämnden, ävensom till den omorganisation av statsbaneförvaltningen, som genomfördes genom beslut vid 1928 års riksdag (proposition nr 118). Järnvägsstyrelsens ställning till hithörande spörsmål hade — framhåller styrelsen — varit den, att man med bibehållande av det goda i bestående organisation borde med varsamhet genomföra de justeringar, som undan för undan kunde visa sig i anledning av skiftande tidsförhållanden behövligen och av den praktiska erfarenheten till gagnet vitsordade. Styrelsens syfte och önskemål hade därvid varit att söka åt statsbanorna giva en sådan organisation, som vid varje tidsskede beredde största möjliga nytta och effekt med minsta möjliga kostnad. Den år 1928 i enlighet med styrelsens förslag genomförda, till ökad koncentration i ledningen och större planmässighet i ärendenas behandling

verkande omorganisationen hade inneburet ett steg i denna riktning. Enligt styrelsens mening borde nu åter ett steg tagas på den sålunda inslagna vägen.

De viktigaste av de förslag, som järnvägsstyrelsen i förevarande skrivelse framlagt, avse ändring i vissa delar av styrelsens organisation.

Indragning
av över-
direktörs-
befattningen.
Inrättande
av en drift-
tjänstbyrå
m. m.
Omorganisa-
tion av för-
rådsväsen-
det.

Till en början har styrelsen upptagit fråga om indragning av befattningen såsom överdirektör och souschef vid statens järnvägar.

Innan jag ingår på styrelsens förslag härutinnan, ber jag att få erinra om att vid den omorganisation av järnvägsförvaltningen, som genomfördes år 1907, nyinrättades en befattning såsom överdirektör och souschef, vilken befattning ansågs behöfelig för lättande av generaldirektörens stora arbetsbörda och vars innehavare skulle vara generaldirektörens närmaste man och ställföreträdare samt, utan att förestå någon viss avdelning inom verket, övertaga avgörandet av vissa grupper av ärenden, vilka verkschefen ansåge sig icke själv behöva handlägga. Vid den organisationsreform av verket, som vidtogs år 1914, tillskapades i samma syfte ytterligare en överdirektörstjänst. I samband med nyssnämnda organisationsändringar år 1928 ansågs emellertid den ena av överdirektörsbefattningarna kunna indragas med hänsyn till den minskning i förvaltningsuppgifterna, som blivit en följd av inträdd stabilisering i statens järnvägars verksamhet, och till den lättnad i arbetsbördan, som därigenom uppstått för den beslutande ledningen för verket.

För närvarande finnes alltså endast en överdirektörsbefattning, vars innehavare tillika är verkets souschef.

I sin förevarande skrivelse har *järnvägsstyrelsen* erinrat, att mandattiden för den senaste innehavaren av befattningen såsom överdirektör och souschef utginge med år 1931, samt meddelat, att nämnde befattningshavare förklarar sig icke önska komma i fråga till nytt förordnande. Närmast på grund därav hade styrelsen ansett sig böra upptaga till omedelbar prövning frågan, om befattningen borde bibehållas eller ej; och styrelsen hade därvid kommit till det resultatet, att tjänsten, sådant arbetsläget inom styrelsen tedde sig för närvarande och för tid, som kunde förutses, icke vidare kunde anses oundgängligen nödvändig för beredande åt verkschefen av avsedd lättnad i hans arbetsbörda. Vid sådant förhållande och då med hänsyn jämväl därtill att, när överallt annorstädes inom verkets förvaltning måst uppställas de strängaste krav på största möjliga hushållning med personal, även verkschefen funnit det vara sin naturliga plikt att söka reda sig med minsta möjliga hjälpkrafter vid utförande av sitt arbete, ansåge styrelsen, att befattningen borde hållas vakant under tiden den 1 januari—den 30 juni 1932 och därefter indragas.

Jag torde här få inskjuta, att Kungl. Maj:t med anledning av vad styrelsen sålunda meddelat och föreslagit genom beslut den 18 december 1931 förklarar, att Kungl. Maj:t tillsvidare icke ville, i avvaktan på slutlig prövning av frågan om indragning av befattningen såsom överdirektör och souschef, meddela nytt förordnande å befattningen.

Med hänsyn bland annat till vad styrelsen i fortsättningen av sin skrivelse den 25 september 1931 föreslagit beträffande ordnandet av ställföreträderskapet för generaldirektören vid en indragning av överdirektörstjänsten torde jag, innan jag ingår på redogörelse för den vidare behandlingen av styrelsens förslag om befattningens indragning, redan i detta sammanhang böra anmäla två av styrelsens övriga i skrivelsen framlagda organisationsförslag. Det ena av dessa avser inrättandet inom styrelsen av en särskild byrå för drifttjänstärendenas handläggning.

Statsbaneekonomikommisionen föreslog i del II av sitt år 1921 avgivna betänkande inrättande av en särskild personalavdelning eller personalbyrå. Till denna skulle förläggas i första hand rena lönefrågor för tjänstemannapersonalen samt vissa allmänna rekryterings- och tjänstebestämmelser ävensom beredningen av den årliga personalstaten, vilka ärenden dittills handlagts å administrativa och kameralbyråerna. Vidare ansåg kommissionen böra till denna byrå överföras de viktigaste delarna av fackbyråernas — ban-, maskin-, första trafik-, förråds- och verkstadsbyråernas — personalärenden, närmast de allmänna personalinstruktionerna och grunderna för personaluppsättning samt, beträffande arbetarna, lönevillkoren.

Genom denna anordning skulle enligt kommissionens åsikt vinnas, att personalfrågorna erhöles största möjliga enhetlighet i behandlingen. Emellertid krävdes av chefen för avdelningen eller byrån god kännedom om järnvägsväsendets olika delar, på det att han skulle äga förmåga att sakligt bedöma förekommande personalfrågor. Med hänsyn härtill samt i betraktande av de ansvarsfulla och arbetsdryga uppgifter, som skulle åvila honom, funne kommissionen nödigt bereda honom en högre löneställning än vanlig byråchef.

I sitt den 22 mars 1923 avgivna yttrande över del II av kommissionens förslag framhöll järnvägsstyrelsen, att styrelsen visserligen ej stode främmande för tanken att till *en* byrå sammanföra vissa på olika byråer spridda personalärenden men att enligt styrelsens mening därmed borde tills vidare anstå, intill dess ändrade personalförhållanden därtill lämnade större möjlighet än vad vid yttrandets avgivande vore fallet. Emellertid ansåge styrelsen, att man därvid ej kunde gå så långt som kommissionen föreslagit. Sålunda framhöll styrelsen såsom sin åsikt, att det ej vore möjligt för *en* man att behärska de invecklade och mångskiftande personalfrågorna vid det stora verkets olika avdelningar. Bedömandet av sådana frågor som personaluppsättning, personalanvändning och för de olika tjänstegrenarna erforderliga instruktioner borde därför enligt styrelsen ske av vederbörande fackbyråchef. Lönefrågorna samt de allmänna rekryterings- och tjänstebestämmelserna borde likaledes alltjämt handläggas av den på detta område speciellt sakkunnige byråchefen (med nuvarande organisation chefen för kanslibyrån).

Den ståndpunkt, styrelsen i detta yttrande intog, har styrelsen funnit sig numera böra i vissa delar frånfalla. Angående skälen härtill yttrar styrelsen:

Under årens lopp har med allt större skärpa framstått nödvändigheten av att allt, som är praktiskt möjligt, göres för vinnande av ett fullgott utnyttjande av den under löneförhållandenas utveckling så dyr blivna mänskliga arbetskraften. Första villkoret för en sådan, ännu längre än för närvarande driven hushållning med personmaterialet är emellertid en ökad och småningom allt mer fullkomnad samverkan mellan de olika avdelningarnas personal. En dylik utveckling skulle påtagligen väl tjänas med att drifttjänstärendena för alla de tre huvudavdelningarna (ban-, maskin- och trafikavdelningarna) sammanföras till *en* byrå. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett sig böra låta sina förut uttalade betänkligheter mot denna anordning fara, och detta desto hellre som styrelsen, på sätt i det följande skall närmare utvecklas, trott sig hava funnit en god utväg att eliminera de anmärkta olägenheterna genom att utrusta chefen för ifrågavarande byrå med sådana i de olika avdelningarnas drifttjänst- och personalförhållanden väl insatta och högt kvalificerade hjälpkrafter, att de möjligheter för chefen att nå till behärskande av samtliga detaljer i de olika avdelningarnas personalfrågor, som måste förutsättas, låra bliva skäligen väl tillgodosedda.

En bidragande orsak till styrelsens ändrade ställningstagande är också den alltmera framträdande nödvändigheten att bereda vissa byråchefer lättnad i deras arbetsböda.

Styrelsen har därför funnit tiden nu vara inne att föreslå inrättande av en ny byrå, förslagsvis kallad *drifttjänstbyrån*, till vilken skulle överföras från ban-, maskin- och de tre trafikbyråerna ärenden om drifttjänstens ordnande genom reglementen och andra föreskrifter ävensom de enligt styrelsen så ytterst viktiga ärendena om den för driften behövligen personalens anställande, befordran och numerär samt de bland annat därav beroende driftkostnadsstaternas beredning och övervakande.

Beträffande de fördelar, som skulle vinnas med denna anordning, framhåller järnvägsstyrelsen följande:

Häri genom skulle avsevärd lättnad beredas åt cheferna för *banbyrån* och för *maskinbyrån*. Vad beträffar *första trafikbyrån* skulle denna, som i huvudsak handhar trafikavdelningens drifttjänst, kunna indragas, i det den stora mängden av dess arbetsuppgifter komme att överflyttas å den nya allmänna drifttjänstbyrån och de resterande — av mera rent trafikteknisk art — eventuellt kunna fördelas mellan andra och tredje trafikbyråerna.

Av särskild vikt är, att cheferna för förstnämnda två tekniska byråer erhålla avlastning av vissa ofta särskilt brydsamma och tyngande arbetsuppgifter. Dessa båda stora byråer hava nämligen sedan länge ett alltför vittomfattande arbetsområde, och tjänsten är för deras chefer oskäligt krävande och tung. Det är av denna anledning enligt styrelsens mening nödvändigt, att deras arbetsuppgifter begränsas till att — fränsett samrådsärenden — avse rent ban- och byggnadstekniska, respektive maskintekniska ärenden.

Vad banbyrån angår, är en dylik avlastning så mycket mera av behovet påkallad, som av statens järnvägsbyggnaders sannolikt tämligen snara upphörande en fullständig indragning av byggnadsbyrån lär bliva en följd. — Enligt redan träffade dispositioner skall överingenjörsbefattningen från och med den 1 januari 1932 ej vidare hållas besatt utan byggnadsbyrån ledas av en tillförordnad tjänsteman med byråchefs befogenhet, det vill säga utan eget befäl utåt arbetslinjen. — Nya tekniska arbetsuppgifter måste vid den blivande indragningen av byggnadsbyrån ganska ofrånkomligt komma att till-

föras banbyrån. Redan innan en dylik indragning av byggnadsbyrån kommer till stånd, bör också såsom ett nästa steg i utvecklingen emot dess upphörande enligt styrelsens mening dess bangårdsavdelning redan nu överflyttas till banbyrån.

Viktigaste vinsten av den föreslagna omändringen är emellertid, som förut antytts, att genom omfördälda personalärendens sammanförande till *en* byrå skulle vinnas större möjligheter för framsteg vid strävandena att vidmakthålla och öka den för statens järnvägars driftsekonomi så ytterst viktiga samverkan mellan de olika avdelningarnas personal och apparat än som av naturliga praktiska skäl, trots allt gott och målmedvetet samarbete, under nuvarande ordning alltid kan påräknas mellan de emellertid även av andra maktpåliggande arbetsuppgifter hårt tyngda cheferna för de nuvarande stora, med de olika avdelningarnas drifttjänst sysslande byråerna — ban-, maskin- och första trafikbyråerna.

Den föreslagna reformens genomförande bör enligt järnvägsstyrelsen föranleda, att benämningen å de kvarblivande av de av reformen berörda nuvarande byråerna ändras, så att dessa benämnas, nuvarande banbyrån *ban-tekniska byrån*, maskinbyrån *maskintekniska byrån*, andra trafikbyrån *gods-trafikbyrån* och tredje trafikbyrån *persontrafikbyrån*.

Styrelsen ingår härefter på frågan om personaluppsättningen på den föreslagna drifttjänstbyrån och behandlar därvid först frågan om tjänste- och löneställning för byråns chef:

Denne bör enligt styrelsens mening och enligt organisationens princip ej vara tilldelad annan än byråchefens tjänsteställning och befogenhet. Däremot anser styrelsen de synnerligen krävande uppgifter, som komme att påvåla honom och som göra det önskvärt att kunna till tjänsten förvärva — om så skulle visa sig erforderligt och lämpligt — exempelvis en distriktschef med den erfarenhet, en sådan förvärvat sig om personal samt tjänstgörings- och driftförhållanden inom alla avdelningarna, påkalla, att driftbyråchefen beredes en för sådant ändamål erforderlig avlöning. Avlöningen bör därför enligt styrelsens mening ej sättas lägre än som motsvarar arvudet för överdirektörsbefattningen eller 18,000 kronor. Till stöd för denna uppfattning tillåter sig styrelsen jämväl åberopa ekonomikommissionens yttrande angående avlöningen åt chefen för den av kommissionen föreslagna, i viss mån drifttjänstbyrån motsvarande personalbyrån. Erinras må ock, att vid bifall till förslaget om indragning av överdirektörs- och souschefs befattningen och första trafikbyrån med därtill hörande byråchefslön någon utgiftsökning ej härigenom skulle vållas statens järnvägar utan tvärtom — fränsett påräkneliga, indirekta och givetvis av helt annan storleksordning varande vinster — en viss besparing.

Chefen för drifttjänstbyrån synes böra tilldelas tjänstetiteln *driftdirektör*.

Under erinran om sin tidigare uttalade uppfattning, att alla byråcheferna böra tillsättas på förordnande — en fråga, som styrelsen dock måste förutsätta ej kan komma att av Kungl. Maj:t upptagas till behandling annat än i sammanhang med prövning av saken för samtliga affärsverks vidkommande — får styrelsen framhålla, att det enligt styrelsens mening är en absolut förutsättning för tilldelande åt chefen för drifttjänstbyrån av högre avlöning än byråchefslön, att han tillsättes i enahanda ordning som andra befattningshavare vid verket med sådan högre avlöning.

Da drifttjänstbyrån faktiskt måste komma att i mycket väsentliga delar bliva så att säga en knutpunkt och en närmaste föreningslänk mellan

styrelsen och linjeförvaltningarna ävensom mellan dessa senare inbördes, synes chefen för denna byrå lämpligen kunna vara generaldirektörens ställföreträdare vid tillfällen, då denne är tjänstledig eller befinner sig på sådan tjänsteresa, att han ej kan deltaga i det löpande förvaltningsarbetet.

Beträffande personaluppsättningen i övrigt å drifttjänstbyrån innehåller styrelsens framställning följande:

Till drifttjänstbyrån vore avsett att överflyttas den å byggnadsbyråns stat för närvarande upptagne byråingenjören å bangårdsavdelningen, vilken med bangårdskonstruktörens sakkunskap skulle stå till chefens för drifttjänstbyrån förfogande vid handläggning av de viktiga frågorna om bangårdarnas rätta utnyttjande, växlingsarbetets rationella ordnande och utförande, för verkställande av härmed sammanhörande inspektioner m. m.

Övrig å drifttjänstbyrån erforderlig personal är avsedd att överflyttas från ban-, maskin- och första trafikbyråerna. Från banbyrån skulle sålunda överflyttas den förste byråingenjör, som där för närvarande är byråchefens närmaste man, ävensom sekreteraren, en bokhållare, en kontorsskrivare, en kansliskrivare och ett extra ordinarie kanslibitråde; från maskinbyrån den förste byråingenjör, som där för närvarande är byråchefens närmaste man, en underingenjör, två bokhållare, en kontorsskrivare, en kansliskrivare och två kontorister samt från första trafikbyrån hela personalen utom byråchefen, det vill säga en överinspektör för säkerhetstjänsten, en förste sekreterare, en notarie, en bokhållare, en förste stationsskrivare, en kontorsskrivare, en stationsskrivare, två kansliskrivare och en extra ordinarie expeditiöns-vakt.

De sålunda till drifttjänstbyrån överflyttade förste byråingenjörerna samt förste sekreteraren böra enligt styrelsens mening tjänstgöra som driftdirektörens närmaste särskilda fackkunniga medhjälpare för respektive ban-, maskin- och trafikavdelningen. Vidare böra de, respektive den av dem, inom vars avdelning ärendet faller, närvara i plenum vid föredragning av utnämnings- och bestraffningsärenden.

Den sålunda för dessa befattningshavare skisserade tjänsteställningen bör, anser styrelsen, särskilt med hänsyn till att de givetvis också skola biträda byråchefen uti hans inspektionsskyldighet, föranleda en ändrad benämning å deras tjänster; och tillåter sig styrelsen i detta avseende föreslå benämningen *överinspektör för respektive ban-, maskin- och trafik-tjänsten*.

Den sålunda föreslagna personalöverflyttningen från banbyrån och maskinbyrån kommer icke att påkalla något personaltillskott å dessa byråer. Beträffande banbyrån må dock anmärkas, att byrådirektören å byggnadsbyråns till överflyttning dit föreslagna bangårdsavdelning skulle i stället för den bortflyttade förste byråingenjören vara byråchefens närmaste man och ställföreträdare.

Det är tvärtom enligt styrelsens mening med största sannolikhet att förutse, att den här föreslagna reformen så småningom skall i följd av den därigenom åstadkomna centraliseringen komma att medföra ett ej oväsentligt minskat personalbehov i de mera underordnade graderna främst å drifttjänstbyrån och måhända även å de kvarstående delarna av ban- och maskinbyråerna. Härtill skall styrelsen emellertid återkomma, då erfarenheter om den nya organisationens funktion kunna föreligga.

Med avseende å frågan om ändrad organisation av förrådsväsendet må erinras, att förrådsärendena inom styrelsen för närvarande handläggas

av en förrådsbyrå samt att linjens förrådsorganisation är inordnad i distriktsförvaltningen. För varje distrikt finnes en förrådsavdelning under ledning av en förrådsintendent.

Järnvägsstyrelsens framställning beträffande förrådsväsendets omorganisation innehåller följande:

Förrådsverksamheten har numera — vilket bland annat kommer till uttryck i genomförd bokföringsreform — utvecklats till en med huvudverkstäderna analog hjälpaffär. Vid sådant förhållande och då rörelsen i sin för svenska förhållanden höga storleksordning dessutom helt naturligt är av synnerlig vikt för statens järnvägars ekonomi, har det synts styrelsen, att alla skäl tala för förrådsförvaltningens omorganisering i huvudsaklig överensstämmelse med det för huvudverkstädernas förvaltning redan införda systemet, vilket för dessas vidkommande visat sig ändamålsenligt.

Enligt styrelsens mening bör sålunda chefen för förrådsbyrån givas en verkstadsdirektörens motsvarande tjänste- och löneställning. I likhet med denne skulle han alltså tillsättas på förordnande för viss tid. Titeln synes då lämpligen böra bli *förrådsdirektör*.

Då den nuvarande chefen för förrådsbyrån avgår med pension under förra hälften av år 1932, har styrelsen funnit tiden lämplig att nu föreslå genomförandet av angivna omorganisation av statens järnvägars förrådsförvaltning.

Linjens förrådsorganisation — förrådsintendenterna med underlydande kontor och personal samt huvudförråden med deras personal — skulle då utbrytas ur den nuvarande distriktsledningsorganisationen och direkt underställas förrådsdirektören i styrelsen. Förrådsintendenterna med dem underställd personal vid expeditioner och huvudförråd skulle härigenom erhålla en med föreståndarna för huvudverkstäderna med underlydande verkstadspersonal analog ställning. Det må framhållas, att en sådan förändring — vartill distriktscheferna givit sin anslutning — innebär föga annat än ett legaliserande av i praktiken redan i mångt och mycket bestående förhållanden.

Förrådskontrollören skulle bibehållas och stå till förrådsdirektörens förfogande för reseinspektion och kontroll. Sådan är nämligen erforderlig för övervakning av att förrådsbehållningen i lager å huvudförråden eller utlämnad för redovisning till olika distributionsställen ej hålles större än som är oundgängligen nödvändigt samt att samma behållning ej får omfatta annat än kuranta artiklar.

Järnvägsstyrelsen föreslår sålunda, att i stället för den nuvarande byråchefsbefattningen å förrådsbyrån inrättas en befattning såsom förrådsdirektör, att tillsättas medelst förordnande på viss tid, ävensom att för befattningen bestämmas ett arvode av 15,000 kronor och ett pensionsunderlag av 7,000 kronor.

Vid behandlingen av här omförmälda frågor hava i vissa avseenden uttalats *skiljaktiga meningar inom järnvägsstyrelsen*.

Föredraganden i ärendet, *byråchefen Iacobi*, har sålunda icke biträtt styrelsens förslag om inrättande av driftdirektörs- och förrådsdirektörsbefattningar. Med framhållande, att föredraganden icke kunde gilla järnvägsstyrelsens tidigare — i utlåtande över 1928 års lönekommittés betänkande angående nytt avlöningsreglemente — framställda förslag om tillsättande av

byråcheferna i de affärsdrivande verken på förordnande, har föredraganden anfört följande:

Redan av detta skäl finner jag mig nu förhindrad att ansluta mig till förslaget om inrättande av en driftdirektors- och en förrådsdirektörstjänst, vilket förslag ju innebär, att cheferna för två av styrelsens byråer skulle flyttas upp i avlöningshänseende och i sammanhang därmed tillsättas på förordnande, ehuru deras ställning i organisatoriskt hänseende inom styrelsen skulle i stort sett bliva densamma som övriga byråchefers. Särskilt med hänsyn till sistnämnda förhållande anser jag även i övrigt det vara ägnat att väcka betänkligheter att på föreslaget sätt utmärka vissa av styrelsens ledamöter.

Vad särskilt angår förrådsdirektören kan jag icke finna, att hans ställning såsom styrelsens inköpschef — och detta anser jag vara hans viktigaste uppgift — undergår någon väsentlig förändring därför att man på föreslaget sätt ändrar organisationen av förrådstjänsten på linjen.

Slutligen får jag uttala, att denna min reservation icke avser förslaget om inrättande av en drifttjänstbyrå samt därmed sammanhängande organisationsförändringar, mot vilken anordning jag icke har någon erinran.

Järnvägsfullmäktigesuppleanten Falkman har motsatt sig förslagen om indragning av överdirektörsbefattningen samt om centralisering av drifttjänst-ärendena och i dessa hänseenden anfört följande:

Jag kan icke biträda förslaget om indragning av överdirektörs- och souschefsbefattningen vid statens järnvägar. Vid ett så stort och mångsidigt affärsföretag som statens järnvägar synes det mig nödvändigt att vid chefens sida finnes en person, som är à jour med alla viktigare frågor och som kan både dela arbetet med chefen och framförallt träda in i hans ställe vid de tillfällen, då denne själv har förhinder.

De argument, som av järnvägsstyrelsen anföras för befattningens indragande, synas mig icke bärkraftiga. Även om, såsom styrelsen framhåller, arbetsläget för tillfället icke skulle göra biträdet av en souschef oundgängligen nödvändigt, så kan detta förhållande snart ändra sig, och organisationen bör givetvis fastställas med hänsyn till förhållandena, sedda på längre sikt. Det i och för sig riktiga kravet på största möjliga hushållning med personal får icke drivas så långt, att företaget riskerar stå utan kompetent ledning vid de tillfällen, då verkschefen på grund av bortovaro, sjukdom eller andra förhinder icke kan själv utöva sitt ämbete. De ekonomiska och andra risker, som därigenom skulle kunna uppstå, äro påtagligen av en helt annan storhetsordning än den besparing, som vinnes genom indragning av souschefsbefattningen. Saknas för tillfället lämplig person för den ledigblivna befattningen, kan densamma dock givetvis under en begränsad tidrymd hållas vakant.

Såsom ett ytterligare argument för souschefsbefattningens bibehållande må framhållas, att man givetvis har anledning räkna med den möjligheten, att vid ett framtida förordnande av generaldirektör därtill kan, liksom vid vissa tidigare tillfällen, komma att utses person, vilken icke har gjort sin karriär inom statens järnvägar och som för den skull saknar kännedom om alla de många angelägenheter, som redan från början måste bliva honom underställda. Det är i en sådan situation utomordentligt betydelsefullt, att vid verkschefens sida finnes en person, som är bekant med alla förhållanden och vars medverkan vid ärendenas behandling underlättar den nödvändiga kontinuiteten.

Beträffande förslaget om inrättande av en drifttjänstbyrå synes det tveivelaktigt, om därmed uppnås de avsedda fördelarna.

De argument, som styrelsen i sitt yttrande av 22 mars 1923 avgav emot sammanförande av personalärendena till en byrå, synas mig mera bärkraftiga än de argument, som nu anföras för denna tidigare ståndpunkts frångående. Centralisering av personalärenden är visserligen ofta till fördel vid verk av relativt mindre omfattning, helst om verksamheten är lokalt koncentrerad, men i ett företag som statens järnvägar, där personalstyrkan är utomordentligt stor och där rörelsen bedrivs inom skilda verksamhetsgrenar och inom alla delar av landet, torde en centralisering av dessa ärenden i den utsträckning, som förslaget avser, snarare vara till skada.

Förslaget synes icke heller kunna, såsom avsett, medföra någon avsevärd avlastning av arbetsbördan för cheferna för vissa andra byråer, eftersom dessa fortsättningsvis torde få lov att deltaga i behandlingen av personalärenden, som beröra deras respektive byråer och en del andra tjänsteställen, och alltså endast befrias från ärendenas föredragning. Men därmed riskeras å andra sidan lättare missnöje med avgöranden, som gå emot deras önsningar. Enär genom drifttjänstbyråns tillkomst ingen väsentlig minskning synes kunna åstadkommas i de övriga byråernas arbete, torde omorganisationen på denna punkt alltså näppeligen heller kunna medföra någon minskning utan snarare ökning i totala antalet personer, som förbereder dessa ärenden. Någon ekonomisk besparing skulle följaktligen ej kunna uppstå.

Jag avstyrker på angivna skäl personalärendenas sammanförande på förslaget sätt.

Över järnvägsstyrelsens förslag har infordrat utlåtande den 5 november 1931 avgivits av *kommunikationsverkens lönenämnd*. Nämndens yttrande innehåller i här förevarande delar följande:

Så långt nämnden kunnat bedöma förslaget beträffande inrättande av en drifttjänstbyrå, finner nämnden den föreslagna anordningen vara ägnad att medföra avsevärda fördelar. Genom att centralisera frågorna om personalens anställande, tjänstgöring m. m. till en enda byrå kan det förväntas, att personalen inom de olika avdelningarna skall kunna på ett bättre och ändamålsenligare sätt utnyttjas för drifttjänsten i dess helhet, än vad fallet är för närvarande, då dessa ärenden handläggas för varje huvudavdelning för sig å de skilda fackbyråerna. Härigenom möjliggöres i sin ordning ett rationellare anpassande av personaltillgången efter driftrens omfattning. Likaledes kan det förutses, att ett förläggande till en och samma byrå av ärendena rörande de olika avdelningarnas driftkostnadsstater ävensom av den fortlöpande granskningen av statbeloppens användning skall åstadkomma en bättre överblick över utgifterna för driftens skötsel och därmed också bereda ökade tillfällen till besparingar i verkets driftkostnader.

Om sålunda nämnden måste beteckna den nu ifrågasatta organisationsförändringen såsom välbetäckt och nämnden följaktligen vill i princip förorda densammans genomförande, finner däremot nämnden det kunna ifrågasättas, huruvida det är lämpligt, att såsom chef för nämnda byrå ställes en tjänsteman med allenast byråchefens tjänsteställning och befogenhet, samtidigt som man åt denne tjänsteman utmäter en lön vida överstigande vad som utgår till byråchefer i allmänhet. Nämnden förbiser ingalunda, att på innehavaren av ifrågavarande befattning måste ställas särskilt höga krav i avseende å duglighet och arbetsförmåga, vartill också kommer, att han enligt förslaget skulle fungera såsom generaldirektörens ställföreträdare, då denne på grund av tjänsteresa, semester, sjukledighet och dylikt vore hindrad att

utöva sitt ämbete. Men detta förslag, sammanställt med styrelsens i förvarande skrivelse likaledes framställda förslag om höjd löneställning för chefen å styrelsens förrådsbyrå, föranleder nämnden till det uttalandet, att därest dessa förslag komma till genomförande, frågan om en gradering i byråchefernas löneförmåner med hänsyn till arbetsbörd och ansvar icke lär kunna begränsas till att avse allenast dylika befattningshavare hos järnvägsstyrelsen utan med all sannolikhet kommer att medföra konsekvenser på andra håll inom statsförvaltningen.

Frågan om den föreslagna driftdirektörens tjänste- och löneställning torde emellertid böra ses i samband med det av styrelsen likaledes väckta spörsmålet om indragning av den nuvarande överdirektörs- och souschefsbefattningen. Av styrelsens skrivelse framgår, att enligt styrelsens mening ifrågavarande befattning numera icke är oundgängligen behöfvig. Nämnden har givetvis ingen anledning att jäva denna styrelsens uppfattning. Emellertid förefaller det nämnden, som om det rent organisatoriskt sett skulle vara naturligare att i stället för att å den nya drifttjänstbyrån inrätta en chefsbefattning med den särskilda löneställning, styrelsen ansett skälig, åtminstone tillsvidare bibehålla den nuvarande överdirektörsbefattningen, med upphävande av den med befattningen förenade ställningen såsom souschef men med skyldighet för innehavaren att vara chef för drifttjänstbyrån och föredragande i styrelsen av de till nämnda byrå hörande ärendena samt tillika fungera såsom generaldirektörens ställföreträdare. Överdirektören vid statens järnvägar skulle härigenom i organisatoriskt hänseende komma att intaga ungefär samma ställning som överdirektören vid statens vattenfallsverk.

Då lönenämnden ansett sig på sätt nu skett böra angiva en annan utväg för ordnande av chefsskapet å den nya drifttjänstbyrån än vad styrelsen förordat, vill nämnden dock samtidigt hava framhållit, att inrättande av denna byrå syntes nämnden vara av den vikt och betydelse för statens järnvägars driftsekonomi, att den omständigheten, att olika uppfattningar kunna göra sig gällande rörande chefens för drifttjänstbyrån tjänsteställning, icke bör få utgöra hinder för ett genomförande av själva reformen. Skulle alltså styrelsens förslag om indragning av överdirektörs- och souschefsbefattningen samt inrättande av en driftdirektörstjänst befinnas böra komma oförändrat till genomförande, vill lönenämnden för sin del icke motsätta sig en dylik anordning.

Motivet för inrättande av en förrådsdirektörstjänst, vars innehavare skulle tillsättas genom förordnande och erhålla en avsevärt ökad avlöning i jämförelse med den nuvarande förrådsbyråchefen, har angivits vara, att man nu funnit tiden vara inne att genomföra en omorganisation av förrådsavdelningen och dess ledning. Denna omorganisation avser i huvudsak förrådsavdelningens lösgörande från distriktsorganisationen och inordnande direkt under styrelsens förrådsbyrå, i analogi med vad som tidigare skett i avseende å huvudverkstädernas förvaltning. Enligt förslaget skulle förrådsdirektören komma att utöva löpande linjebefäl och således direkt leda förrådsintendenternas arbete och genom dem förrådets skötsel. Oavsett frågan, huruvida den organisationsform, som sålunda förordats, kan vara den i alla avseenden lämpligaste eller icke, synes det nämnden tveksamt, huruvida den ifrågasatta organisationsförändringen kan, därest den kommer till genomförande, i och för sig påkalla beredande åt chefen på förrådsbyrån av högre löneförmåner än som tillkomma styrelsens byråchefer i allmänhet. Styrelsens förslag i denna del synes nämnden kunna godtagas endast i den mån det kan förutses, att svårigheter skola uppstå att på ett tillfredsställande sätt rekrytera befattningen. Skulle det befinnas nödigt att på den privata arbetsmarknaden söka förvärva en för befattningen lämplig person, exempelvis en

på det merkantila området prövad dugande arbetskraft, är det möjligt, att den för byråchef fastställda lönen kan visa sig otillräcklig.

Inom lönenämnden hava vissa *särskilda yttranden* avgivits vid behandlingen av de här förevarande frågorna.

Sålunda har nämndens ledamot herr *Englund* beträffande chefskapet för den föreslagna drifttjänstbyrån framhållit, att lönenämndens förslag att bibehålla överdirektörstjänsten men giva densamma en annan funktion inom styrelsen i själva verket endast vore en titelfråga samt att den av järnvägsstyrelsen föreslagna lösningen mera skulle tillgodose de verkliga förhållandena än det förslag, lönenämnden framkastat. Lönenämndens jämförelse mellan överdirektören i järnvägsstyrelsen i den av nämnden tänkta funktionen och överdirektören vid statens vattenfallsverk vore enligt reservantens förmenande i sak icke riktig, då sistnämnde överdirektör enligt vad som meddelats hade direkt linjebefäl, vilket ju icke skulle tillkomma överdirektören i järnvägsstyrelsen.

Ledamoten herr *N. A. Nilsson* har beträffande förslaget om ändrad organisation av drifttjänst- och förrådsärendenas handläggning yttrat bland annat följande:

Utan tvivel hade järnvägsstyrelsen, särskilt vad drifttjänstbyrån beträffade, goda skäl för den föreslagna omläggningen, vilken syntes innebära vissa organisatoriska fördelar. I fråga om lönesättningen hyste reservanten däremot en från förslaget avvikande mening. Att, såsom järnvägsstyrelsen föreslagit, fixera avlöningen för den ene av de ifrågavarande avdelningscheferna — dessas nya benämning, direktör, spelade ingen roll, då befattningarna icke förty vore genuina byråchefstjänster — till 18,000 kronor, vore en avgjord överdrift. Detta belopp överstege icke blott den vanliga överdirektörlönen, som bestämts till 15,000 kronor då den icke stannade vid 13,000 kronor, utan även den överdirektörlön, som förekomme i domänstyrelsen och vattenfallsstyrelsen och som för ej länge sedan förefunnits i järnvägsstyrelsen. Det vore klart, att vid en reglering av denna art den vanliga byråchefslönen måste höjas dels med en viss ersättning för den mindre graden av fasthet i anställningen — på ett *högre* tjänstestadium, nämligen beträffande vissa generaldirektörer, utgjorde denna ersättning 2,000 kronor — och dels ett tillägg för tjänstens särskilt tyngande beskaffenhet. Övervägdes dessa omständigheter, kunde man icke komma längre än till en förhöjning av byråchefs slutlön med 3,000 kronor, d. v. s. en avlöning på 15,000 kronor. Järnvägsstyrelsen hade motiverat sitt längre gående förslag med önskvärdheten av att kunna till chef för drifttjänstbyrån förordna någon av järnvägens distriktschefer. Skulle denna synpunkt befinnas avgörande, syntes syftet kunna nås därigenom att driftdirektören finge sin avlöning utökad med ett arvode av 1,000 eller 1,500 kronor som generaldirektörens ställföreträdare.

I ärendet har vidare infordrat utlåtande den 28 november 1931 avgivits av *statens organisationsnämnd*.

Beträffande frågan om indragning av överdirektörsbefattningen har nämnden anfört huvudsakligen följande:

Det syntes nämnden kunna sättas i fråga, huruvida indragning av den efter 1928 års omorganisation enda kvarstående överdirektörsbefattningen

vid statens järnvägar vore ur synpunkten av verkets behöriga skötsel tillräddig och lämplig. Utan att hava närmare tagit del av de förändringar, som under senare tid kunde hava ägt rum i avseende å mängden och beskaffenheten av de på avgörande i högsta instans inom järnvägsstyrelsen ankommande ärendena, ansåge sig nämnden kunna utgå från att minskningen i nämnda hänseenden från år 1928 icke kunde vara så avsevärd, att på grund därav den ene av de två i högsta instans beslutande befattningshavarna blivit överflödig.

Med hänsyn till verkets för svenska förhållanden utomordentliga omfattning syntes det betänkligt att borttaga nuvarande möjlighet till uppdelning på mera än en hand av den slutliga prövningen av den mångfald ärenden, som förekomma till avgörande. Härvid vore främst att taga hänsyn till vikten av att icke å generaldirektören ensam lades större arbetsbördan än att det bleve honom möjligt att jämväl under en tillfällig arbetsanhopning bibehålla överblicken över verket i dess helhet. Men vidare syntes det nämnden vara en angelägenhet av största vikt, att vid de tillfällen, då generaldirektörens huvudsakliga arbetskraft kunde för längre eller kortare tid behöva helt ägnas åt någon större för verkets intressen vital fråga, en kraft funnes tillgänglig, som utan eftersättande av annan tjänst kunde helt fylla ställföreträderskapet. Likaså vore det uppenbarligen av värde att för överlämnande av ledningen av utredningsarbetet i dylika större, hela verket omspannande frågor äga tillgång till en kvalificerad kraft med inblick i alla de förhållanden, som kunde inverka på bedömandet. Erinras borde även, att i två andra affärsdrivande verk med mindre omfattning en överdirektör funnes vid chefens sida, nämligen i vattenfallsstyrelsen och i domänstyrelsen. Särskilt överdirektörens i domänstyrelsen ställning syntes vara jämförlig med den ställning, överdirektören vid statens järnvägar intoge.

Organisationsnämnden ville vidare understryka vad som vid ärendets behandling i järnvägsstyrelsen av fullmäktigesuppleanten Falkman anförts därom, att man måste räkna med möjligheten, att vid ett framtida förordnande av generaldirektör därtill kunde, liksom vid vissa tidigare tillfällen, komma att utses person, som icke gjort sin karriär inom statens järnvägar och som fördenskull saknade kännedom om alla de många angelägenheter, som redan från början måste bliva honom underställda, samt att det i en sådan situation vore utomordentligt betydelsefullt, att vid chefens sida funnes en person, som vore bekant med alla förhållanden inom verket.

Ur besparingssynpunkt vore den utgiftsminskning, som för närvarande skulle vinnas genom en indragning av överdirektörs- och souschefsbefattningen, av relativt ringa betydelse, och den borde icke få motivera någon åtgärd, som kunde i någon mån äventyra enhetligheten och effektiviteten, nu eller framdeles, i ledningen av ett företag utav statens järnvägars omfattning.

Emellertid syntes det även tvekelaktigt, huruvida, sett på längre sikt, indragningen av ifrågavarande befattning överhuvud vore ägnad att medföra någon som helst utgiftsminskning. I samma mån som en beskarning skedde av den högsta ledningens möjlighet att i detalj följa arbetet inom verkets olika grenar — något som enligt organisationsnämndens mening måste bliva följderna av den föreslagna anordningen — komme i viss mån även de särskilda byråchefernas ställning att småningom förändras från byråchefens till avdelningschefens. Detta kunde i sin ordning med en viss sannolikhet förväntas utlösa anspråk på ökade löneförmåner. En sådan tendens kunde för övrigt redan skönjas i de förslag rörande tillskapande av en särställning i lönehänseende för två av verkets byråchefer, nämligen cheferna för den till inrättande föreslagna drifttjänstbyrån samt för förrådsbyrån, som innefattades

i järnvägsstyrelsens nu ifrågavarande framställning. En fortsatt utveckling i sådan riktning skulle uppenbarligen, långt ifrån att leda till besparingar, kunna medföra höjda utgifter för personalens avlöning.

På grund av det anförda har organisationsnämnden avstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens förslag i denna del.

Vad beträffar förslaget om högre löneställning för vissa byråchefer har organisationsnämnden förklarat sig icke heller kunna dela järnvägsstyrelsens uppfattning. Nämnden anför:

Den föreslagna högre löneställningen för chefen för drifttjänstbyrån hade uti en av generaldirektören Granholm den 18 november 1931 till kommunikationsdepartementet avgiven promemoria motiverats allenast med önskvärdheten av att kunna för tjänsten i fråga förvärva en distriktschef, vilken såsom sådan uppbure avsevärt högre löneförmåner än en vanlig byråchef. Liknande synpunkter skulle givetvis kunna åberopas såsom skäl för förhöjning av löneförmånerna beträffande en mångfald befattningar inom statsförvaltningen, men de kunde enligt organisationsnämndens mening icke tillmätas betydelse för genomförande av en differentiering i lönehänseende mellan i övrigt likartade befattningar. Det enda tänkbara skälet för en sådan differentiering skulle enligt nämndens mening vara att söka i arbetets art och omfattning. Då i förenämnda promemoria uttalats, att i fråga om vederbörande byråchef åvilande ansvar och arbetsbördorna flertalet byråchefer i järnvägsstyrelsen därvidlag icke kunde få på något sätt sättas efter chefen för drifttjänstbyrån, syntes därmed varje hållbar motivering för den högre löneställningen hava förfallit.

Emellertid ansåge sig nämnden ej kunna underlåta framhålla, att frågan om en differentiering av lönerna för likartade befattningar hade en stor principiell räckvidd. En dylik differentiering för ledamöter inom samma verksamhet syntes vara något för den svenska administrationen hittills i stort sett främmande, och man kunde med säkerhet påräkna, att därest lönen höjdes för vissa tjänstemän i byråchefsställning, anspråk komme att med hänvisning därtill resas från andra tjänstemän i samma ställning på motsvarande förhöjning icke blott inom järnvägsstyrelsen och övriga affärsdrivande verk utan inom hela svenska statsförvaltningen. Organisationsnämnden ansåge sig varken böra eller kunna i detta sammanhang intaga någon ståndpunkt till frågan, i vad mån byråchefernas och med dem i lönehänseende jämförda befattningshavares löneställning vore väl avvägd eller om anledning föreläge till större differentiering i lönehänseende än vad för närvarande vore fallet. Men nämnden ville varna för den uppfattningen, att enstaka tjänster kunde särskilt för sig löneregleras utan att detta komme att i längden utöva inverkan på frågan om andra likartade tjänsters löneställning.

Organisationsnämnden ansåge därför, att föreliggande fråga, som innebure en synnerligen betydande löneförhöjning för vissa byråchefer och en differentiering i lönehänseende mellan dylika befattningshavare, måste ses i större sammanhang.

Nämnden har sålunda avstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens framställning även i denna del.

I detta sammanhang har organisationsnämnden även berört järnvägsstyrelsens förslag om att chefen för den nya drifttjänstbyrån skulle vara generaldirektörens ställföreträdare vid tillfällen, då denne vore tjänst-

ledig eller befunne sig på sådan tjänsteresa, att han ej kunde deltaga i det löpande förvaltningsarbetet. Organisationsnämnden har visserligen för sin del genom sitt ståndpunktstagande i fråga om bibehållandet av överdirektörsbefattningen saknat anledning närmare ingå på frågan. Emellertid har nämnden betonat, att förslaget om att binda ställföreträderskapet vid chefskapet för en viss byrå icke syntes kunna förordas. Skulle, yttrar nämnden, överdirektörsbefattningen indragas och på grund därav särskild ställföreträdare för generaldirektören förordnas bland byråcheferna, syntes det ur alla synpunkter lämpligast, att frihet förefunnes att därtill förordna den bland byråcheferna, som med hänsyn till personliga egenskaper, erfarenhet inom verket m. m. överhuvud funnes vara bäst skickad för ställföreträderskapet.

Beträffande frågan om anställningsformen för cheferna för drifttjänstbyrån och förrådsbyrån har organisationsnämnden framlagt vissa allmänna synpunkter av följande innebörd:

Något konstitutionellt hinder för att byråchefer i de affärsdrivande verken tillsättas på förordnande syntes väl icke förefinnas, ehuru väl innehållet i § 36 regeringsformen möjligen skulle kunna sägas tala för en sådan åsikt. Ur såväl principiell som lämplighetssynpunkt kunde emellertid befogade erinringar göras mot ett förslag i denna riktning. En anordning som den föreslagna stode nämligen i strid mot de principer, som inom landet sedan länge varit normerande för konstruktionen av ett administrativt ämbetsverk. Chefen för ett sådant verk vore ensam bestämmande i verkets angelägenheter. En av garantierna mot maktfullkomlighet eller annat missbruk av chefsställningen hade man velat söka däri, att ärendena skulle handläggas i närvaro av en föredragande ledamot, byråchefen, vilken det ålagts att, därest han i ett visst fall icke omfattade chefsens mening, anteckna sin avvikande mening till protokollet. En viktig förutsättning för att denna garanti skulle vara av något verkligt värde vore emellertid, att föredraganden gentemot chefen intoge en oberoende och självständig ställning. Denna förutsättning hade uppfyllts genom att föredraganden ägt fullmakt — eller konstitutorial — på sin tjänst. En mindre fast anställningsform skulle enligt organisationsnämndens mening äventyra det oberoende hos föredragandena i förhållande till chefen, vilket som sagt utgjorde en av vår centrala organisations grundprinciper. Organisationsnämnden förbisåge ingalunda, att det understundom skulle vara till fördel för tjänsten, om befattningshavare kunde skiljas från densamma lättare än vad nu vore fallet. Men mot denna olägenhet i nu gällande ordning måste nog vägas förmånen att hava en oberoende och självständig ämbetsmannakår.

Förslaget om att vissa av byråcheferna i järnvägsstyrelsen skulle tillsättas på förordnande innebure sålunda ett steg från vad som hittills ansetts böra tillämpas. Den principiella innebörden därav låte sig fördenskill icke bedöma utan att ses i ett större sammanhang. I varje fall syntes det nämnden icke vara genom vad i detta ärende anförts ådagalagt, vare sig att de principiella skäl, som talade för att byråchefstjänsterna borde tillsättas med fullmakt eller konstitutorial, skulle äga mindre giltighet vid de affärsdrivande verken än vid andra centrala verk eller att dessa skäl beträffande nu ifrågavarande tjänster uppvägdes av andra omständigheter, som skulle tala i motsatt riktning. Den enligt organisationsnämndens mening synnerligen ömtåliga frågan om frångående av principen om ifrågavarande tjänstemäns oavsättlighet syntes tarva en på grundliga undersök-

ningar baserad allsidig belysning, innan en åtgärd av den principiella betydelse som den av järnvägsstyrelsen nu föreslagna bringades till genomförande.

Organisationsnämnden har fördenskull för sin del avstyrkt bifall till förslaget om att vissa byråchefstjänster inom järnvägsstyrelsen skulle till sättas allenast på förordnande för viss tid. En sådan åtgärd skulle, yttrar nämnden, dessutom vara ägnad att föregripa resultatet av den utredning uti förevarande hänseende, varom Kungl. Maj:t på grund av tidigare gjorda framställningar från de affärsdrivande verkens sida kunde komma att i en framtid föranstalta.

Beträffande frågan om inrättande av en drifttjänstbyrå hos järnvägsstyrelsen har organisationsnämnden — med betonande att nämnden icke varit i tillfälle att närmare taga del av de tekniska och administrativa betingelserna för en dylik åtgärd — framhållit följande:

Vissa principiella betänkligheter syntes kunna göras mot att, på sätt som föreslagits, helt skilja fackbyråcheferna från befattningen med drifttjänsten. Sålunda kunde onekligen en fara förefinnas för att mera specialtekniska synpunkter, som med hänsyn till driftsärendenas ena eller andra art vore att lägga på dessa ärenden, icke skulle, sedan ärendena sammanförts till en enda byrå, så komma till sin rätt som vid behandling å de olika specialbyråerna för sig. Det syntes heller icke vara uteslutet, att efter den föreslagna förändringens genomförande ett sådant samarbete med de respektive fackbyråerna skulle visa sig vara av nöden för vissa ärendens behöriga beredning, att antingen den lättnad av fackbyråchefernas arbetsbörda, som utgjort ett av skälen för den nya anordningens genomförande, icke komme att ernås eller ock en icke önskvärd dualism uppstode vid ärendenas behandling.

Organisationsnämnden, som med detta velat framhålla vikten av att nu förevarande fråga skärskådades med hänsyn tagen jämväl till de sålunda framförda synpunkterna, hade emellertid — icke minst på grund av den enhällighet, varmed järnvägsstyrelsen omfattat ifrågavarande organisationsförslag, vilket närmast vore en styrelsens inre angelägenhet — icke ansett tillräckliga skäl föreligga till att motsätta sig detsammans genomförande.

Vad först beträffar frågan om indragning av befattningen såsom överdirektör och souschef vid statens järnvägar, uppskattar jag visserligen till fullo den strävan till besparing i förvaltningskostnaderna, som ligger till grund för det av järnvägsstyrelsen framförda förslaget i detta hänseende, och den redobogenhet från verkschefens sida att påtaga sig ytterligare uppgifter beträffande statsbaneföretagets ledning, varom förslaget bär vittne. I likhet med såväl reservanten inom järnvägsstyrelsen som statens organisationsnämnd har jag dock icke kunnat undgå att hysa stor tvekan om lämpligheten av att vidtaga den ifrågasatta indragningsåtgärden. Statsbaneföretagets stora omfattning och den mångfald ärenden av skilda slag, som företagets chef har att pröva och avgöra, gör det enligt min mening naturligt, att företagets ledning organiseras på sådant sätt, att verkschefen har möjlighet att till en medhjälpare med därför erforderliga kvalifikationer överlåta avgörandet av en del ärenden. Såsom av den föregående redo-

Departements-
chefen.

görelsen framgår, har det ock tidigare ansetts nödvändigt att för beredande av lättnad i generaldirektörens arbetsbörda hava tillgång till två överdirektörstjänster, och vid vissa andra affärsdrivande verk — vilkas verksamhet är av mindre omfattning än statens järnvägar — har det funnits påkallat att vid sidan av chefsbefattningarna inrätta överdirektörstjänster. Den besparing, som genom indragning av överdirektörsbefattningen vid statens järnvägar skulle vinnas, synes mig, även om den i och för sig är beaktansvärd, icke i förhållande till verkets omfattning och betydelsen av det sätt, varpå ledningen är organiserad, vara av den storleksordning, att densamma bör vara avgörande för frågans bedömande.

Med den uppfattning, åt vilken jag nu givit uttryck, kan jag icke tillstyrka att överdirektörsbefattningen indrages. Med hänsyn till det av järnvägsstyrelsen påpekade förhållandet, att med nuvarande arbetsläge inom verket befattningen i fråga icke kan anses oundgängligen nödvändig för beredande av lättnad i generaldirektörens arbete, har jag emellertid funnit mig kunna förorda, att befattningen — vilken för närvarande är obesatt — tills vidare hålles vakant. Förutom möjlighet att återbesätta befattningen, vilket bör kunna ske om och när Kungl. Maj:t på grund av ökad arbetsmängd eller eljest vunna erfarenheter så prövar behövt och lämpligt, vinnes med en dylik lösning av det föreliggande spörsmålet även fördelen att äga tillgång till befattningen för mötande av behovet av ställföreträderskap i vissa fall för generaldirektören. Enligt § 43 i järnvägsstyrelsens instruktion gäller för närvarande att, så framt Kungl. Maj:t ej annorlunda förordnar, vid förfall för såväl generaldirektören som överdirektören den byråchef i styrelsen, som därtill erhåller generaldirektörens uppdrag, inträder — regelmässigt under samtidigt utövande av tjänsten — såsom chefens ställföreträdare. Vid tillfällen, då generaldirektören åtnjuter längre tids semester eller annan ledighet eller befinner sig på långvarig tjänsteresa, kan det emellertid tänkas bliva erforderligt att i annan ordning reglera frågan om ställföreträdare att i generaldirektörens frånvaro utöva chefskapet för verket. Härvid synes överdirektörslönen böra få disponeras enligt de bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela.

Vidkommande härefter frågan om inrättande av en drifttjänstbyrå, innebär järnvägsstyrelsens förslag i denna del en centralisering till en byrå av de nu på flera skilda byråer handlagda ärendena rörande drifttjänsten. Den ifrågasatta nya byrån skulle sålunda hava att handlägga ärenden om drifttjänstens ordnande genom reglementen och andra föreskrifter, om den för driften erforderliga personalens anställande, befordran och antal ävensom driftkostnadsstaternas beredning och övervakandet av deras tillämpning och utfall jämte därmed sammanhängande frågor. Det vill synas, som om en dylik centralisering skulle vara ägnad att skapa ökade förutsättningar för ett rationellt ordnande av drifttjänsten i allmänhet och icke minst — genom den samlade överblick över personalfrågorna, som genom centraliseringen skulle erhållas — att möjliggöra ett smidigt anpassande efter driftrörelsens omfattning av personaluppsättningen såväl i dess helhet som inom var och en av

järnvägsförvaltningens olika huvudavdelningar för sig. Härigenom samt till följd av den kontinuerliga och enhetliga övervakning av driftkostnadsstaternas tillämpning, som anordningen skulle underlätta, skulle enligt min mening kunna vinnas betydelsefulla fördelar i driftsekoniskt hänseende. Gentemot förslaget hava framställts erinringar därutinnan, att en centralisering av driftsärendena på angivet sätt kunde medföra, att de specialtekniska synpunkter, som från fackbyråernas sida kunna vara att anlägga på dessa ärenden, måhända icke skulle komma till sin fulla rätt. De i detta hänseende uttalade farhågorna synas mig emellertid icke vara av den art, att de böra hindra förslagets genomförande. Behovet av specialkunskap i ban-, maskin- och trafiktekniskt hänseende torde nämligen — såsom också i järnvägsstyrelsens förslag förutsatts — kunna tillgodoses, förutom genom det alltid erforderliga intima samarbetet byråerna emellan, genom att å drifttjänstbyrån såsom byråchefens medhjälpare placeras kvalificerade befattningshavare med grundlig insikt och erfarenhet i de olika avdelningarnas speciella drifttjänstförhållanden. Att märka i detta sammanhang är även, att ärenden rörande personalens avlöning och andra anställningsvillkor, allmänna rekryteringsbestämmelser och dylikt fortfarande skola såsom nu handläggas av kanslibyrån.

Såsom ett bidragande skäl av tungt vägande beskaffenhet för den ifrågasatta omläggningens genomförande framstår slutligen behovet av att bereda lättnad i arbetsbördan för de för närvarande hårt arbetsbelastade ban- och maskinbyråerna.

Om jag, på grund av vad jag nu anfört, för min del är beredd att tillstyrka den av järnvägsstyrelsen föreslagna centraliseringen av drifttjänstärendena till en särskild byrå, kan jag däremot icke biträda styrelsens förslag beträffande anställningsform och löneställning för chefen för denna byrå, vilken enligt styrelsens förslag skulle benämnas driftdirektör och tillsättas medelst förordnande. Av utredningen framgår, att befattningen organisatoriskt sett skulle helt få karaktären av byråchefstjänst, med avseende å tjänsteställning och befogenhet likställd med övriga sådana tjänster. Att under sådana förhållanden, på sätt järnvägsstyrelsen föreslagit, tillsätta denna befattning genom förordnande på viss tid och med densamma förena ett arvode, som avsevärt överstiger byråchefs avlöning, skulle uppenbarligen innebära ett föregripande av den prövning, vilken på grund av framställning till Kungl. Maj:t från cheferna för de affärsdrivande verken framdeles läger komma att äga rum beträffande frågan om anställningsform och löneställning för byråcheferna i allmänhet inom nämnda verk. Tydligt är därför, att ett bifall till järnvägsstyrelsens förslag på denna punkt skulle vara ägnat att medföra konsekvenser beträffande andra befattningar än den här förevarande.

Med hänsyn till vad jag i det föregående anfört angående bibehållande av överdirektörstjänsten kan jag ej heller förorda den av lönenämnden alternativt framkastade tanken att med nämnda tjänst förena uppdrag att vara chef för ifrågavarande byrå.

Enligt min mening torde alltså såsom chef för byrån ifråga böra placeras

en befattningshavare i byråchefens tjänste- och löneställning. Då, såsom av utredningen framgår, vid bifall till förslaget om drifttjänstbyråns inrättande indragning kan ske av nuvarande första trafikbyrån, behöver omläggningen icke medföra ökning i antalet byråchefsbefattningar.

Vad järnvägsstyrelsen i övrigt föreslagit beträffande personaluppsättningen å den nya byrån föranleder icke erinran från min sida. Jag tillstyrker också, att de för byråchefens närmaste fackkunniga medhjälpare i ban-, maskin- och trafiktekniskt hänseende avsedda befattningarna — två förste byråingenjörer och en förste sekreterare — förändras till överinspektörstjänster; samtliga dessa befattningsgrupper tillhöra samma lönegrad. Ej heller har jag någon invändning att göra mot styrelsens i samband med den här förevarande organisationsändringen framlagda förslag att till banbyrån överflytta den å byggnadsbyrån nu befintliga bangårdsavdelningen.

I detta sammanhang får jag erinra, att å järnvägsstyrelsens maskinbyrå för närvarande finnes placerad en befattning såsom överinspektör för maskintjänsten, vilken befattning emellertid sedan lång tid hållits vakant. Enligt vad jag från järnvägsstyrelsen inhämtat, kan denna befattning numera indragas.

Vad slutligen angår förslaget om viss omorganisation av förrådsväsendet, har järnvägsstyrelsens förslag även i detta avseende föranlett principiella erinringar med hänsyn till anställningsform och löneställning för den befattningshavare, som — enligt förslaget med benämning förrådsdirektör — skulle vara chef för förrådsbyrån. Dessa erinringar synas mig emellertid icke hava samma fog som de anmärkningar, vilka ur angiven synpunkt framstälts mot förslaget om inrättande av en driftdirektörsbefattning. Såsom av utredningen framgår, är det här icke fråga om en vanlig byråchefsbefattning med den befogenhet och tjänsteställning, som tillkommer en dylik befattning, utan enligt förslaget skulle förrådsverksamheten, i analogi med vad som för några år sedan ägt rum med statens järnvägars verkstadsväsen, omorganiseras på sådant sätt, att linjens förrådsväsen lösgöres ur distriktsorganisationen och ställes under direkt ledning och centralt befäl av förrådsdirektören. Ett bifall till järnvägsstyrelsens förslag på denna punkt skulle därför icke — lika litet som nyssnämnda omorganisation av verkstadsväsendet — innebära ett frångående av den hittills tillämpade principen beträffande byråchefernas anställnings- och löneförhållanden, och förslaget kan alltså enligt min mening icke drabbas av de principiella invändningar, som gjorts gällande mot förslaget om tillskapande av en i anställnings- och lönehänseende särställd driftdirektörsbefattning. Ur praktisk och ekonomisk synpunkt synas mig starka skäl tala för genomförande av den ifrågasatta omändringen av förrådsorganisationen. Med förrådsverksamhetens stora omfattning och ekonomiska betydelse för järnvägsföretaget — omsättningen har under de senaste åren belöpt sig till en summa av över 30 miljoner kronor för år — synes det vara av vikt att organisera verksamheten på sådant sätt, att för ledningen av densamma kan vid varje tillfälle påräknas en för befattningen fullt skickad arbetskraft. På grund härav vill jag för min del tillstyrka, att en befattning såsom förrådsdirektör införes bland de tjänster, vilka till-

sättas medelst förordnande på viss tid, samtidigt som indragning av en byråchefstjänst äger rum. Mot det av järnvägsstyrelsen för den nya befattningen föreslagna arvodesbeloppet av 15,000 kronor har jag med hänsyn till betydelsen av en fullgod rekrytering funnit mig icke böra framställa erinran. Med avseende å erforderliga föreskrifter i pensionshänseende lär chefen för finansdepartementet komma att framställa förslag.

Vad jag här tillstyrkt föranleder beträffande antalet lönegradsplacerade befattningar sådan ändring, att antalet byråchefstjänster (30:e lönegraden) minskas med en samt att en förste sekreterartjänst och två förste byråingenjörstjänster (27:e lönegraden) utbytas mot tre överinspektörstjänster (27:e lönegraden), medan å andra sidan en överinspektörstjänst indrages.

Föreståndarna för distriktens sektioner — ban-, maskin- och trafiksektionerna — äro för närvarande fördelade på 27:e och 26:e lönegraderna på sådant sätt, att 24 befattningar tillhöra den högre lönegraden (8 förste baningenjörer, 5 förste maskiningenjörer och 11 förste trafikinspektörer), medan 32 befattningar (16 baningenjörer, 8 maskiningenjörer och 8 trafikinspektörer) äro hänfödda till den lägre lönegraden.

Såsom distriktschefernas närmaste medhjälpare i ban-, maskin- och trafikärenden finnas å distriktskanslierna placerade 5 förste baningenjörer, 5 förste maskiningenjörer och 5 förste trafikinspektörer, alla i 27:e lönegraden.

Järnvägsstyrelsen har nu föreslagit, att samtliga sektionsföreståndare måtte placeras i 27:e lönegraden, medan å andra sidan en nedflyttning av nyssnämnda befattningar såsom medhjälpare åt distriktscheferna till 26:e lönegraden borde ske. Styrelsen anför i förevarande hänseenden följande:

Allteftersom järnvägsnätet och sektionens längderna tillvuxit och ännu tillväxa samt — som ett den nya tidens inslag — konkurrensen med andra transportmedel skärpes, blir sektionsföreståndarnas arbete och ansvar alltmera ökat. Ej minst är detta fallet i en ekonomiskt tyngd och orolig tid som den nuvarande. En höjd lönestandard för sektionernas föreståndare skulle därför enligt styrelsens mening vara sakligt motiverad, och vill styrelsen härvid erinra om den av styrelsen i yttrande den 7 oktober 1930 över 1928 års lönekommittés förslag till nytt avlöningsreglemente för den ordinarie personalen framförda tanken om dessa befattningshavares tillsättande på förordnande. Emellertid står det för styrelsen klart, att denna tanke med hänsyn främst väl till det lönepolitiska läget ej kan påräknas för närvarande förverkligad. Styrelsen vill därför i detta sammanhang beträffande sektionsföreståndarna inskränka sig till att framföra en fråga av övervägande organisatorisk art, gående ut på att alla sektionsföreståndare skola få placeras i 27:e lönegraden. En sådan mindre reform skulle bringa alla sektionsföreståndare i nivå med varandra, vilket är önskvärt av den anledningen, att det vid ändringar av linjesystemet och skiftningar i trafikkonjunkturen ofta möter svårigheter att rättvist draga gränsen mellan sektioner, som skola förestås av befattningshavare i 26:e, och sådana, vars innehavare skola hava 27:e lönegraden.

Åtgärden i fråga medför en i förhållande till statsbanans omslutningstal mycket ringa årlig merutgift av cirka 16,000 kronor.

Denna utgift blir dock till en viss del kompenserad genom en åtgärd ävenledes främst av organisatorisk natur, vilken styrelsen anser böra sam-

Ändrad löne-
ställning för
vissa sek-
tionsföre-
ståndare
samt för
vissa tjänste-
män å di-
striktss-
kanslierna.

tidigt vidtagas. Som distriktschefernas medhjälpare å distriktskanslierna finnas placerade inalles 15 stycken förste baningenjörer, förste maskingenjörer och förste trafikinspektörer, alla tjänstemän i 27:e lönegraden. Erfarenheterna från 1928 års omorganisation synas nu hava mycket tydligt givit vid handen, att intet bärande skäl finnes att hålla dessa tjänstemän i högre löneställning än som tillkommer exempelvis de jämte dem å distriktskanslierna tjänstgörande signal- och telegrafingenjörerna. Till skillnad från sektionsföreståndarna hava de ej heller några egna förvaltningsuppgifter, utan de äro enbart till för att stå distriktschefen till tjänst vid handläggning av ärenden, för vilka distriktschefen kan vilja och behöva anlita dem. Dessa tjänstemän på distriktskanslierna anser styrelsen alltså böra kunna placeras i 26:e lönegraden, vilket reducerar nyssnämnda årliga merkostnad till cirka 10,000 kronor.

Givetvis är det härvid styrelsens avsikt att — i händelse av bifall till reformförslaget på ifrågakvarande punkter — för möjliggörande av dess genomförande med minsta omedelbara kostnadsökning verkställa sådan omplacering av befattningshavare mellan sektionsföreståndare och distriktschefsmedhjälparbefattningarna, att, där så ur tjänstens synpunkt finnes kunna utan olägenhet ske och skäligen hänsyn till de berörda befattningshavarnas intressen det medger, innehavarna av medhjälparbefattningarna utflyttas på sektionsföreståndarposter och ersättas med nuvarande sektionsföreståndare i 26:e lönegraden.

Lönenämnden har i sitt förberörda utlåtande anfört, att de kvalifikationer, som särskilt under nuvarande brydsamma ekonomiska förhållanden måste krävas av sektionsföreståndarna, enligt vad för nämnden blivit upplyst vore av den art och omfattning, att en åtskillnad i lönegradsplaceringen icke längre kunde anses fullt rättvis. Särskilt borde framhållas, att genom den utvidgning av statsbanenätet, som skett sedan den nuvarande löneställningen för sektionsföreståndarna fastställdes, flertalet mindre arbetskrävande sektioner blivit utökade i banlängd med därav följande ökning av arbetsbördan för vederbörande föreståndare. Lönenämnden ville därför biträda järnvägsstyrelsens förslag beträffande sektionsföreståndarnas lönegradsplacering.

Den av styrelsen ifrågasatta nedflyttningen av distriktschefernas medhjälpare å distriktskanslierna från 27:e till 26:e lönegraden har icke föranlett någon anmärkning från nämndens sida.

Departements-
chefen.

Det torde icke kunna bestridas, att med hänsyn till de kvalifikationer, som enligt vad i ärendet framhållits numera måste krävas av sektionsföreståndarna i allmänhet, vissa skäl tala för upphävande av den nuvarande differentieringen i lönehänseende beträffande dessa befattningar. I betraktande av de förhållanden, vilka jag inledningsvis antytt, har jag dock funnit tidpunkten icke nu vara lämplig för prövning och avgörande av frågan om en generell höjning av löneställningen för dem av befattningarna, vilka nu tillhöra 26:e lönegraden. Jag anser mig därför icke för närvarande böra biträda järnvägsstyrelsens förslag härutinnan. Emellertid torde på grund av utvidgning av järnvägsnätet för enstaka befattningar hava inträtt sådan ökning i arbetsbördan och ansvar, att en förbättrad löneställning för dessa befattningar kan anses vara särskilt påkallad. En högre lönegradsplacering torde därför i vissa fall vara motiverad även i nuvarande ekonomiska läge. Dylik åtgärd synes dock böra vidtagas endast efter prövning från fall till fall.

Järnvägsstyrelsens förslag om nedflyttning av de nu i 27:e lönegraden placerade befattningarna såsom medhjälpare åt distriktscheferna (förste baningenjörer, förste maskiningenjörer, förste trafikinspektörer) synes innebära ett fortgående på den väg, som betrüddes genom 1928 års omläggning av distriktsorganisationen. Då förslaget synes mig vara väl motiverat, får jag tillstyrka detsamma. Ett bifall till detta förslag skulle innebära, att antalet förste baningenjörs-, förste maskiningjörs- och förste trafikinspektörsbefattningar skulle minskas med 5 för en var av dessa befattningsgrupper, medan motsvarande ökning skulle ske för var och en av grupperna baningenjör, maskiningenjör och trafikinspektör. I anslutning till vad jag nyss yttrat beträffande behovet av en förbättrad löneställning i vissa fall för sektionsföreståndare har jag emellertid ansett mig böra ifrågasätta, att de genom den här förordade åtgärden övertaliga befattningarna i 27:e lönegraden få efter av Kungl. Maj:t verkställd prövning tagas i anspråk för befattningar såsom sektionsföreståndare, givetvis inom ramen för det nu fastställda antalet av för ifrågavarande tjänsteuppgifter avsedda befattningar i 27:e lönegraden. Vid bifall härtill bör det av riksdagen bestämda antalet av här omförmälda befattningar nu lämnas orubbat. Efter prövning av från järnvägsstyrelsen framlagda förslag angående ändrad lönegradsplacering av vissa sektionsföreståndartjänster torde Kungl. Maj:t kunna redan till nästkommande års riksdag göra framställning om eventuellt erforderlig ändring i antalet befattningar inom de olika grupperna.

Ett godkännande av den anordning, som här förordats, skulle alltså innebära, att intill 15 befattningar tillhörande den högre lönegraden finge disponeras för sektionsföreståndarskap i den mån motsvarande minskning sker i antalet till denna lönegrad hörande befattningar, vilka nu äro placerade å distriktskanslierna. Anordningen kan sålunda icke medföra kostnadsökning men väl — därest icke samtliga 15 befattningar tagas i anspråk såsom sektionsföreståndare — minskning av kostnaderna i mån av avgång från här omförmälda tjänster i 27:e lönegraden å distriktskanslierna.

Järnvägsstyrelsens förevarande skrivelse innehåller jämväl framställning om inrättande av en ny notariatjänst å styrelsens tredje trafikbyrå. Härutinnan anför styrelsen:

Å tredje trafikbyråns vagnavdelning äro för närvarande en bokhållare och två kontorsskrivare sysselsatta. Det har visat sig, att varken förste sekreteraren eller notarien å byrån medhinner att taga befattning med den dagliga ledningen av vagn- och vagnsamtrafiksärendena. Den närmaste ledningen av dessa göromål har därför måst påläggas en tjänsteman i bokhållares tjänstegrad.

Rörande arten av de arbeten, som handläggas å vagnavdelningen, får styrelsen meddela följande.

För vagnparken ifråga finnes en så kallad normalplan, som innehåller dels en uppgift över den normala vagnuppsättningen i varje personförande tåg, dels en sammanställning av de tåg, i vilka varje särskild personvagn framföres. Förslag till normalplan upprättas av trafiksektionerna, var och en för de tåg, varav sektionen beröres, och granskas sedermera å tredje

En ny
notarie-
befattning
å tredje
trafikbyrån.

trafikbyrån. Vid detta tidsödande och ansvarsfulla arbete måste först efterseas, att åt varje tåg gives en vagnuppsättning av den storlek och art, som trafiken anses kräva, varefter man har att undersöka, huru varje särskild vagn skall kunna återföras till utgångsstationen inom kortaste tid och så att den om möjligt även under återgången kommer till nyttig användning.

Åt trafiksektionerna anvisas för varje period — sommar- och vinterhalvår — den vagnuppsättning, som erfordras för dess vagnsätt och för en viss liten reserv. Reserven i övrigt disponeras däremot av tredje trafikbyrån, som med denna reserv fyller sektionernas behov av vagnar för ersättande av sådana vagnar, som måste undergå revision eller reparation, ävensom behovet av förstärkningar vid ökad trafik, i den mån ej sektionernas egna reservvagnar härför äro tillräckliga. Vid denna vagn disposition måste hänsyn tagas till åtskilliga olika omständigheter, nämligen vagnarnas av olika trafikförhållanden betingade tekniska utrustning (med bland annat väsentliga olikheter i fråga om såväl broms- som uppvärmnings- och belysningsanordningar) samt vagnarnas rymlighet och beskaffenhet i övrigt, varjämte fordras god översikt vid varje tidpunkt över tillgången och behovet av vagnar å olika delar av statsbanenätet i och för undvikande av onödig tomdragning. För arbetets förberedande samråder ledaren för tredje trafikbyråns vagnärenden vid behov dagligen per telefon med de tjänstemän — vanligen byrå-assistenterna — som å trafiksektionerna handhava personvagnsärendena. Av ekonomiska skäl hålles vagnparken så liten som möjligt. På grund härav möter det stora svårigheter särskilt vid trafiksvällningar att tillgodose de olika trafikbehoven men även under tider av normal trafik ställer arbetet med disponerandet av personvagnparken stora krav på den person, som skall med tillvaratagandet av alla möjligheter handhava de till den dagliga ledningen av nämnda arbete hörande göromålen. De förhållanden, under vilka den fria reserven disponeras av styrelsen, påkalla dagligt ingripande från tredje trafikbyråns sida, och arbetet härmed är ofta så omfattande, att den, som handhaver vagn dispositionen, är sysselsatt därmed nära nog hela förmiddagen.

Omfattningen av arbetena med vagnärendena kan visserligen icke angivas genom siffermässiga uppgifter, enär större delen av nämnda ärenden skötas med telefon eller telegraf eller ock eljest äro av den art, att de ej diarieföras, men till belysande av vissa arbetsuppgifters omfattning må nämnas, att i internationell trafik och i samtrafik med enskilda svenska järnvägar framföras dagligen omkring 200 personvagnar ävensom att antalet personvagnar, som månatligen inbeordras till revision, utgör omkring 300 och antalet personvagnar, som månatligen måste tagas ur trafik för skador och dylikt, varierar mellan 50 och 250 stycken.

Såsom av denna redogörelse torde framgå, måste på den person, som skall handhava den dagliga ledningen av personvagnsärendena, ställas ganska stora krav i avseende ej mindre å vissa specialkunskaper än även å omdöme, snabbhet i uppfattningen och beslutsamhet. Med hänsyn till den stora vikten därav, att personvagnparken handhaves på bästa möjliga sätt, anser styrelsen det därför vara erforderligt och lämpligt, att för ledningen av nämnda vagnärenden finnes att tillgå en tjänsteman med notaries tjänsteställning.

Lönenämnden har, med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen till motivering för ifrågavarande förslag anfört, tillstyrkt bifall till detsamma.

Även jag har i betraktande av omfattningen och beskaffenheten av ifrågavarande göromål funnit mig böra tillstyrka, att för desammans bestridande

avses en notarietjänst. Jag förordar alltså ökning av antalet notariebefattningar med en. Å andra sidan kan antalet bokhållartjänster minskas med en, vilken fråga emellertid icke i detta sammanhang behöver bliva föremål för beslut.

Järnvägsstyrelsen har vidare föreslagit, att å inrikes taxebyrån inom styrelsen måtte inrättas två nya sekreterarbefattningar i 24:e lönegraden.

Den ena av dessa befattningar avses för beredning och föredragning av fraktnedsättningsärenden. Angående behovet av denna tjänst anför järnvägsstyrelsen:

Enligt den för järnvägsstyrelsen med underlydande linjebefäl gällande instruktionen äger styrelsen att, beträffande godstrafiken, för trafik mellan särskilda stationer vid statens järnvägar medgiva sådana nedsättningar i den allmänna taxan, vilka kunna anses vara av behovet påkallade och förenliga med statens järnvägars eget ekonomiska intresse samt icke medföra ändring i godstariff eller godsindelning. Med stöd av berörda bemyndigande brukar styrelsen medgiva nedsättningar av större eller mindre omfattning. Under tiden före världskriget voro nedsättningarna relativt fåtaliga, och de vållade styrelsen icke något större besvär i fråga om handläggning och föredragning.

Under världskriget och den därpå följande kristiden, då stora omvälvningar inträffade på det ekonomiska området, uppkom ett större behov att reglera fraktavgifterna för en mängd transporter genom speciella nedsättningar, särskilt sedan de ordinarie taxorna på grund av de förändrade ekonomiska förhållandena måst drivas i höjden, vilket i vissa fall medförde en hämmande inverkan på trafiken. En lindring av de ordinarie fraktavgifterna visade sig därför ofta nödvändig, och järnvägsstyrelsen kunde på grund av förutnämnda bemyndigande i erforderliga fall ingripa reglerande.

Trots de så småningom införda sänkningarna av den ordinarie taxan har behovet av särskilda fraktnedsättningar icke minskats. Tvärtom hava vissa förhållanden medfört en ökning av detta behov. Så har till exempel den efter världskriget uppkomna häftiga bilkonkurrensen tvungit järnvägsstyrelsen att medgiva ett mycket stort antal nedsättningar, till en början i närtrafik och sedermera för trafik på allt längre sträckor. Då de frakter, som bilägarna erbjudit, icke varit stabila, hava avgiftsförhållandena å järnvägen krävt en oavlätlig uppmärksamhet i och för möjliggörande av ett bibehållande i görligaste mån av trafiken å järnvägen.

De oftast brydsamma ekonomiska förhållandena och trafikanternas alltmera framträdande strävan att söka använda sig av avlägsna, för exporten mera välbelägna skeppningshamnar ävensom styrelsens egen uppfattning av nödvändigheten att iakttaga ett smidigt affärsmässigt uppträdande för möjliggörande av transporter, som vid tillämpning av den allmänna taxan med dess fastlåsta avgifter icke skulle komma till stånd, har föranlett styrelsen att använda fraktnedsättningsförfarandet i en förr icke vanlig omfattning.

Fraktnedsättningsförfarandet har sålunda blivit ett nödvändigt och av trafikanterna mycket uppskattat komplement till den ordinarie taxan. En förändring av förhållandena torde icke vara att påräkna för framtiden.

Nedsättningsärendena hava därigenom, vad den inrikes trafiken beträffar, blivit både många och arbetsstyngande. Det har därför icke varit möjligt att få ärendena föredragna av byråchefen å vederbörande byrå, inrikes taxebyrån, utan styrelsen har måst under en lång följd av år förordna en särskild tjänsteman för ifrågavarande föredragning. Under vissa tider hava till och med flera extra föredragande varit förordnade.

Två nya
sekreterar-
tjänster å
inrikes
taxebyrån.

Ärendenas antal under de senare åren framgår av följande tablå.

År 1926	1,440 ärenden.
» 1927	1,871 »
» 1928	1,885 »
» 1929	1,671 »
» 1930	1,761 »
» 1931 (t. o. m. 2 ⁹)	1,730 »

Antal ärenden per år inom nu förevarande grupp visar sålunda inga fallande tendenser. Den särskilda föredragningen måste också anses ofrånkomlig, särskilt som den föredragande tjänstemannen måste i mycket stor omfattning stå i personlig kontakt med vederbörande trafikanter och med linjebefälet. Ärendenas brådskande natur gör det ock nödvändigt, att en tjänsteman får ostört ägna sig åt ärendenas handläggning, givetvis med biträde av beredande tjänstemän.

Järnvägsstyrelsen finner det för den skull nödvändigt, att efter det påtagligen stabiliserade behovet en särskild befattning inrättas å inrikes taxeyrån för handläggning och föredragning av nedsättningsärendena. Med hänsyn till att ett betydande arbete och ansvar måste läggas på föredraganden, bör denne innehåva sekreterares i 24:e lönegraden tjänsteställning.

Den andra av de ifrågasatta nya sekreterartjänsterna skulle tagas i anspråk för handläggning av vissa samtrafiksärenden. Till stöd för förslaget om inrättande av denna befattning anför järnvägsstyrelsen följande:

I samband med införandet av den nya godstaxan i slutet av år 1930 blev den allmänna godssamtrafiken mellan landets järnvägar ordnad efter nya linjer, fastslagna i de av Kungl. Maj:t den 27 juni 1929 fastställda föreskrifterna angående godssamtrafik. Samtidigt infördes en i berörda föreskrifter förankrad viktig organisationsförändring beträffande det verkställande organet för samtrafikens ordnande, i det att järnvägsstyrelsen upphörde att vara sådant organ och funktionen i fråga lades i händerna på en verkställande förvaltning för järnvägarnas godssamtrafik med en av Kungl. Maj:t utsedd ordförande samt två ledamöter, en utsedd av järnvägsstyrelsen och en av svenska järnvägsföreningen. Som järnvägsstyrelsens representant ingår byråchefen å inrikes taxeyrån. För berörda förvaltning har Kungl. Maj:t den 14 februari 1930 fastställt instruktion. Enligt denna åligger det verkställande förvaltningen att upprätta tariffer, vari ingår bland annat fastställandet av transportvägar, ombesörja utfärdandet av erforderliga expeditions-, redovisnings-, kontroll- och avräkningsbestämmelser för upprättandet och vidmakthållandet av godssamtrafiken. Järnvägsstyrelsens ledamot är föredragande i verkställande förvaltningen, som äger att genom förmedling av järnvägsstyrelsens representant betjäna sig av utav järnvägsstyrelsen anställd personal för utförande av erforderliga utredningsarbeten samt löpande kansliarbeten och skriftväxling. Det är personal å inrikes taxeyrån, som anlitas för ändamålet. Som byråchefens närmaste biträde för handläggande av tariffärendena fungerar en å byrån enligt kungl. brev den 14 december 1928 anställd tillförordnad notarie, som i övrigt bereder ärenden rörande de enskilda järnvägarnas taxor och godssamtrafiksärenden av allmän natur eller berörande statens järnvägar. För utförandet av de omfattande tariffarbetena vid nyordningar har använts en under inrikes taxeyrån sorterande tariffavdelning med en notarie som föreståndare, vilken avdelning även tidigare utfört föreskottade tariffarbeten för godstrafiken.

Sedan nyordningen genomförts, hava de rena tariffarbetena emellertid i

betydlig grad minskats. Styrelsen anser därför, att ledningen av tariffarbetena bör kunna omhänderhavas av samme tjänsteman, som i övrigt har att handlägga samtrafiksärenden, varigenom en av de nämnda befattningarna skulle kunna indragas. Vederbörande befattningshavare skulle sålunda komma att dels handlägga åtminstone flertalet av de till verkställande förvaltningens arbetsområde hörande samtrafiksärendena, dels leda och övervaka de tariffarbeten, som verkställande förvaltningen har att låta utföra, dels ock handlägga sådana samtrafiksärenden och de enskilda järnvägarna berörande taxenärenden, som höra till järnvägsstyrelsens arbetsområde.

I anslutning till en sådan förändring och då samtrafiksärendena ofta äro både komplicerade och av stor vikt för landets järnvägar, varför deras handläggning måste anförtros åt en på området väl förfaren tjänsteman, anser styrelsen, att åt tjänstemannen i fråga bör givas sekreterares i 24:e lönegraden tjänsteställning.

Lönenämnden har tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens förslag i här förevarande del.

Den av järnvägsstyrelsen förebragta utredningen rörande omfattningen av fraktnedsättningsärendena har övertygat mig om behovet av en särskild befattning för beredning och föredragning av dessa ärenden. Med hänsyn till beskaffenheten av de ifrågavarande arbetsuppgifterna, vilka — med den utveckling kommunikationsväsendet på senare år undergått — måste anses vara av stor vikt för statens järnvägars ekonomi, synes mig intet vara att erinra mot den löneställning, som av styrelsen föreslagits för befattningen i fråga.

Departements-
chefen.

Förslaget om inrättande av en sekreterartjänst för handläggning av vissa samtrafiksärenden skulle medföra förenkling och besparing i personalorganisationen såtillvida, som denna befattning skulle ersätta två för närvarande befintliga notariebefattningar — en tjänst å ordinarie stat och en icke-ordinarie befattning — vilka båda tagits i anspråk för samtrafiksärenden. Jämval detta förslag synes mig väl motiverat.

Med biträdande av vad järnvägsstyrelsen hemställt förordar jag alltså, att för här ifrågavarande ändamål inrättas två nya sekreterartjänster i 24:e lönegraden, medan en notarietjänst (21:a lönegraden) indrages. Beslut om indragning av en likaledes härigenom övertalig bokhållarbefattning ankommer på Kungl. Maj:t.

Järnvägsstyrelsen har ytterligare gjort framställning om ökning av antalet stationsinspektorsbefattningar av klass 1 A för att bereda möjlighet att till denna klass hänföra Olskrokens station i Göteborg. Styrelsens framställning innehåller i detta avseende följande:

Höjning av
Olskrokens
station till
klass 1 A
m. m.

På grund av det under de senaste åren allt mer ökade kravet på snabbhet i godstransporttjänsten är det nödvändigt, att transporttiderna nedpressas så långt, som skälig hänsyn till ekonomien kan tillåta, och detta gäller icke blott transporterna på linjen utan även inom och mellan de olika stationerna på samma ort. Bland annat förefinnes dylikt krav i Göteborg med dess många, på stort avstånd från varandra liggande godsstationer. Det är sålunda nödvändigt, att transporterna mellan å ena sidan Sävenäs rangelbangård och å andra sidan godsstationerna Göteborg B:s, S. J. Göteborgs hamnbana, Sannegården och Göteborgs Frihamn ordnas på mest rationella

sätt. För att nå detta mål har det synts styrelsen önskvärt, att växlingsarbetet i största möjliga utsträckning lägges under ledning av stationsbefalet vid en av stationerna i Göteborg, och det är då naturligt att härtill utvälja Olskrokens station, under vilken redan nu Sävenäs rangerbangård sorterar och över vilken station alla transporter mellan nämnda bangård och de övriga Göteborgsstationerna skola framföras. Vid denna sammanslagning måste dock undantagas dels Göteborg B:s station, vid vilken trafiken ombesörjes av Bergslagernas järnvägar, dels S. J. Göteborgs hamnbana på grund av dess säregna och omfattande godstrafiktjänst. Däremot synas avsevärda fördelar vara att vinna, därest Sannegårdens station jämte densamma nu underlydande Göteborgs Frihamn inordnas under stationsinspektorsens i Olskroken befäl. Denne får därigenom möjlighet att ordna växlings- och transportarbetet på mest rationella sätt och att på mest ekonomiska sätt använda personalen å de olika platserna. Det bör observeras, att den tänkta ordningen icke innebär några som helst ändringar av de berörda stationernas egenskaper gentemot trafikanter och andra järnvägar utan blott avser en statens järnvägars inre organisation av stationernas skötsel och förvaltning.

Genom en sådan anordning kommer emellertid stationsinspektorsens i Olskroken arbetsbörda och ansvar att stegas i avsevärd grad, varför styrelsen anser, att stationen i samband med reformens genomförande bör höjas från nuvarande klass 1 B till klass 1 A. En beräkning av det poängtal, till vilket Olskrokens station skulle hava nått under år 1930, därest sammanslagningen då varit genomförd, har givit till resultat en poängsumma av 363, vilket tal vid jämförelse med de nuvarande 1 A-klass stationernas, Hallsberg 420, Nässjö 402, Örebro C 323 och Norrköping C 319, väl försvarar stationens hänförelse till klass 1 A. Ett genomförande av anordningen kommer att medföra, att stationsinspektorsbefattningen av klass 2 vid Sannegården kan indragas och ersättas med en underinspektorsbefattning, avsedd för Olskroken.

De avsedda förändringarna skulle medföra en i förhållande till fördelarna högst obetydlig kostnadsökning av omkring 400 kronor om året.

Lönenämnden har tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens förslag.

Departements-
chefen.

Med biträdande av vad järnvägsstyrelsen i förevarande hänseende föreslagit, vilket synes ägnat att skapa ökade förutsättningar för ett rationellt ordnande av godstrafiktjänsten i Göteborg, vill jag tillstyrka, att antalet stationsinspektorsbefattningar av klass 1 A (25:e lönegraden) ökas med en, medan antalet dylika befattningar av klass 1 B (24:e lönegraden) samt av klass 2 (22:a lönegraden) minskas med en befattning för vardera klassen. Beslut i fråga om ändring i antalet underinspektorsbefattningar (20:e lönegraden) ankommer på Kungl. Maj:t.

Indragning
av två expediti-
onsföreståndar-
tjänster.

I skrivelse den 30 september 1931 med förslag till personalstat för år 1932 har järnvägsstyrelsen hemställt om förändring av två vakanta expeditionsföreståndartjänster (21:a lönegraden) till förste stationsskrivarbefattningar (17:e lönegraden). I överensstämmelse med detta förslag, som sammanhänger med den avsedda centraliseringen av gods rörelsen i Göteborg och mot vilket jag icke har något att erinra, torde antalet expeditionsföreståndartjänster böra minskas med 2. Fastställandet av antalet förste stationsskrivarbefattningar ankommer på Kungl. Maj:t.

Slutligen har järnvägsstyrelsen i skrivelse den 17 december 1931 omnämnt, att efter en år 1927 verkställd sammanslagning av 1:a och 3:e bansektionerna, den förra omfattande stockholmsstationerna och den senare linjen Ulriksdal—Krylbo, en baningenjörstjänst blivit övertalig. Sedan arbetena med moderniseringen av stationshus och bangårdsanordningar i och invid Stockholm i huvudsak fullbordats, hade nämligen ansetts kunna till stockholmssektionen läggas den endast omkring 150 kilometer långa 3:e bansektionen. Den genom sektionssammanslagningen övertaliga och nu jämväl lediga baningenjörstjänsten vore icke heller erforderlig för något för närvarande beräkneligt behov av tjänster för sektionsföreståndare vid banavdelningen. Under sådant förhållande borde tjänsten indragas.

Indragning
av en övertalig
baningenjörstjänst.

Med biträdande av järnvägsstyrelsens förslag förordar jag, att antalet baningenjörstjänster av ifrågakvarande anledning minskas med en.

I enlighet med vad jag här förordat beträffande statens järnvägar skulle i 1 § 1 mom. samt 5 § 1 mom. av avlösningsreglementet införas en befattning såsom förrådsdirektör med ett arvode av 15,000 kronor. Vidare skulle beträffande antalet ordinarie befattningar i lönegrader över den 20:e vidtagas de ändringar, som framgå av följande sammanställning:

Sammanfattning.

Lönegrad	B e f a t t n i n g	Nuvarande antal	F ö r e s l a g e n		Blivande antal
			Ökning	Minskning	
30:e	Byråchef	11	1	2	10
27:e	Förste byråingenjör	13	—	2	11
»	Förste sekreterare	6	—	1	5
»	Överinspektör	2	3	1	4
26:e	Baningenjör	16	—	1	15
25:e	Stationsinspektör av klass 1 A	4	1	—	5
24:e	Sekreterare	6	2	—	8
»	Stationsinspektör av klass 1 B	25	—	1	24
22:a	Stationsinspektör av klass 2	21	—	1	20
21:a	Expeditionsföreståndare	20	—	2	18
»	Notarie	10	1	1	10

Statens vattenfallsverk.

I skrivelse den 23 december 1931 har vattenfallsstyrelsen gjort framställning om vidtagande av vissa ändringar i organisations- och lönehänseende beträffande statens vattenfallsverk.

Vissa
ändringar
beträffande
kraftverks-
byråns
personal.

De viktigaste av vattenfallsstyrelsens förslag röra personaluppsättningen å kraftverksbyrån inom styrelsen.

Denna byrå, som förestås av överdirektören vid statens vattenfallsverk, består för närvarande av två huvudavdelningar, förvaltningsavdelningen och anläggningsavdelningen. Vardera avdelningen står under närmaste ledning av en ordinarie förste byrådirektör (30:e lönegraden).

Enligt den organisation av vattenfallsstyrelsen, som godkändes av 1920 års riksdag, skulle å förvaltningsavdelningen finnas bland andra följande ordinarie befattningar, nämligen

- en byrådirektör som chef för förrådskontoret,
- en förste byråingenjör för handläggning av kraftavsättnings- och personalärenden samt
- en förste byråingenjör för handläggning av driftärenden.

Denna organisation hade år 1920 förefunnits sedan ett par år tillbaka, ehuru på extra stat.

Efter år 1920 hava inträtt så avsevärda ändringar med avseende å omfattningen av förvaltningsärendena, att den då fastställda organisationsplanen för förvaltningsavdelningen måst under årens lopp väsentligt modifieras.

På ett håll har personalen kunnat reduceras, nämligen vid förrådskontoret. När efter år 1920 materiel blev tillgänglig i marknaden av normal kvalitet, med normal leveranstid och till någorlunda normalt pris, minskades förrådskontoret till en liten del av vad det varit under krigsåren och de första efterkrigsåren. Därvid överfördes en ordinarie byråingenjörsbefattning, som enligt organisationsplanen avsetts för förrådskontoret, från detta kontor och placerades direkt under förste byrådirektören för handhavande av personalärenden, statförslag m. m., varigenom åstadkoms en välbehörlig avlastning av arbetsbördan för den förstnämnde av de nyss omnämnda ordinarie förste byråingenjörerna å förvaltningsavdelningen.

Det visade sig emellertid snart, att med den växande rörelsen arbetsuppgifterna inom kraftavsättnings- och driftområdena så snabbt ökades i omfattning och betydelse, att den för handläggning av hithörande ärenden avsedda organisationen måste väsentligt utvidgas. Om den utveckling, som på ifrågavarande områden ägt rum under det senaste decenniet, lämnar *vattenfallsstyrelsen* i sin förevarande skrivelse följande redogörelse:

Trots det sedan år 1920 betydligt stegrade penningvärdet och den därav betingade minskningen av enhetsprisen för kraften hava energiinkomsterna stigit från 15.2 miljoner kronor år 1920 till 26.6 miljoner kronor år 1930. Den installerade maskineffekten har under samma tid ökat från 235,000 till 346,000 kilowatt. Längden av högspända kraftledningar för spänning över 20,000 volt har ökat från 1,375 till 2,780 km.

Men än mera har arbetet inom kraftverksbyrån på nämnda områden ökat på grund av deflationen och den av denna framtvingade, långtgående »rationaliseringen».

Under perioden 1917—1920 rådde det en enorm efterfrågan på kraft. Naturligtvis strävade man även då efter låga kraftpris, men det fanns en

betydande prismarginal mellan bränslekraft och vattenkraft, och man kunde därför — utom beträffande kraften till jordbruket — hålla en relativt god marginal mellan å ena sidan produktionspriset för kraften och å andra sidan försäljningspriset. Genom deflationen borteliminerades i väsentlig grad marginalen mellan priset på lokalt alstrad värmekraft och priset på överförd vattenkraft. Kostnaden för kraftbränslet och därmed även för värmekraften sjönk snabbt, medan kostnaden för vattenkraften, som i huvudsak berodde av räntor på och amortering av nedlagt kapital, endast relativt långsamt kunde reduceras.

För distributionsföreningarna på landsbygden blevo genom deflationen skulderna på de lokala ledningsnäten oerhört betungande, till följd varav det uppväxte ett helt komplex av nya problem kring dem.

I och med deflationens inträdande sänktes vissa taxor automatiskt genom tillämpning av avtalens index- och kolklausuler. En sänkning av *produktionskostnaderna* för kraften och därmed en ytterligare sänkning av taxorna kunde emellertid — utom genom de på grund av deflationen minskade drift- och underhållskostnaderna — i stort sett åstadkommas endast genom *ökad kraftavsättning* och genom ett *intensivare utnyttjande av kraftstationer och överföringsanläggningar* samt genom införande av sådana tekniska hjälpmedel, genom vilka en minskning av personalen kunde ernås.

Deflationen har sålunda gjort det nödvändigt

att nästan kontinuerligt revidera standardtaxorna, ett arbete, som blivit synnerligen krävande icke blott på grund av den knappa marginalen mellan avsättningspris och produktionskostnad, utan även genom behovet att utjämna kraftprisen mellan olika landsdelar och olika konsumentgrupper;

att kontinuerligt beträffande kraftkontrakt av större omfattning eller av mera speciell art göra omfattande utredningar rörande kostnaderna för lokal kraftalstring och att därefter vidtaga en eventuellt erforderlig anpassning av vattenfallsstyrelsens villkor;

att i detalj följa och stödja distributionsföreningarnas verksamhet;

att medverka till skapandet av nya rationella användningsområden för elektrisk kraft och att över huvud taget verka för ökad användning av kraft inom alla sådana områden, där detta successivt visat sig vara rationellt;

att organisera driften så, att förhandenvarande anläggningar till det yttersta utnyttjas; samt

att så analysera tidigare belastning och förutberäkna framtida belastning, att behövliga nybyggnader och därmed kapitalutgifterna i möjligaste mån begränsas.

Att det arbete, som nedlagts på dessa uppgifter, varit fruktbarande, framgår tydligast därav, att kraftverksrörelsen efter år 1920 trots successivt sänkta taxor kunnat uppvisa en alltjämt förbättrad räntabilitet och numera lämnar full förräntning av sitt kapital.

I anslutning till denna redogörelse framhåller vattenfallsstyrelsen, att det torde vara uppenbart, att med en sådan ansvällning av arbetet den år 1920 fastställda organisationsformen varit och är knappt tilltagen särskilt vad beträffar organen för kraftavsättnings- och driftfrågornas handläggning.

Angående de jämkningar beträffande personaluppsättningen för handläggning av kraftavsättningsärendena, som hittills efter år 1920 ägt rum, lämnar styrelsen följande redogörelse:

Den förste byråingenjör, som år 1920 utnämndes till den då för bland annat kraftavsättningsärenden avsedda nya ordinarie befattningen, hade även att handlägga ärenden rörande Porjus kraftverk och de norrländska vattenfallen.

År 1925 vidtogs den förändringen, att nämnde förste byråingenjör helt reserverades för den då på extra stat inom kraftverksbyrån upprättade Norrlandsavdelningen, vilken hade visat sig erforderlig med hänsyn till kustlandselektrifieringen i Norrbotten samt utnyttjandet av Norrforsfallet. Sedan en särskild lokalförvaltning för de norrländska kraftverken inrättats år 1930, har befattningshavaren i fråga en tid tjänstgjort vid denna förvaltning men uppehåller nu direktörsassistentbefattningen vid Älvkarleby kraftverk.

Med hänsyn till de maktpåliggande frågorna rörande *distributionsföreningarna* flyttades den 1 augusti 1923 en ordinarie distriktsingenjör — alltså en tjänsteman av samma grad som förste byråingenjörerna (27:e lönegraden) — till kraftverksbyrån för att där skulle bli tillgänglig en man med praktisk erfarenhet rörande distributionsföretagen på landsbygden. Med hänsyn till det ansvarsfulla och maktpåliggande arbete, som denne tjänsteman fick hand om, bemyndigade Kungl. Maj:t genom brev den 5 oktober 1923 vattenfallsstyrelsen att till honom utbetala en särskild ersättning av 2,000 kronor för år räknat, varjämte vattenfallsstyrelsen tilldelade honom ställning som extra byrådirektör. Då det visade sig, att detta förordnande erfordrades för en längre tid framåt, beslöt Kungl. Maj:t den 31 mars 1926, att den särskilda ersättningen till ifrågakvarande tjänsteman skulle från och med år 1926 utgå med det belopp, som erfordrades för att hans avlöningsförmåner skulle bli lika med vad som skulle tillkommit honom, om han varit konstituerad till ordinarie byrådirektör.

För handläggning av *övriga kraftavsättningsfrågor* anställdes år 1925 en extra förste byråingenjör. Denne blev år 1929 förordnad till extra byrådirektör. Han avgick emellertid från sin tjänst hösten 1930 för att tillträda en befattning med avsevärt bättre villkor i kommunal tjänst. Till hans efterträdare utsågs då ordinarie direktörsassistenten vid Älvkarleby kraftverk.

Vattenfallsstyrelsen föreslår nu, att den byrådirektörsbefattning, som enligt gällande organisation avses för handläggningen av kraftavsättningsfrågor med undantag av ärenden angående distributionsföreningarna, måtte uppföras på ordinarie stat (28:e lönegraden). Utöver vad som framgår av den föregående redogörelsen för arbetsuppgifterna beträffande kraftavsättningsfrågor i allmänhet har styrelsen till stöd för detta förslag anfört följande:

Det hade varit önskvärt att omedelbart kunna åt befattningens nuvarande innehavare lämna byrådirektörs lön som ersättning för det väsentligt mera krävande arbete, som ålagts honom. Detta har emellertid hittills icke varit möjligt med hänsyn till att byrådirektörsbefattningen är uppförd på extra stat och den nye innehavaren är ordinarie direktörsassistent. Lönetillägget har på grund därav begränsats till en vikariatsersättning av 50 öre per dag. För att råda bot på detta missförhållande bör nämnda byrådirektörsbefattning uppföras på ordinarie stat.

Det är nämligen oundgängligen nödvändigt att vid kraftverksbyrån hava tillgång till en högt kvalificerad tjänsteman för de i den föregående redogörelsen angivna taxe- och kraftprisfrågorna samt de därmed sammanhängande självkostnadsutredningarna. Detta erfordras numera icke endast för att kunna sköta den kommersiella driften av kraftverken utan även för att kunna tillgodose de mycket stora krav på utredningar, som ställas från statsmakternas sida.

Vattenfallsstyrelsen har härefter upptagit frågan om personalorganisationen för handläggning av driftärendena. Angående utvecklingen på det område, som handhaves av det centrala driftkontoret, samt angående de

göromål, vilka numera tillkomma detta kontor, lämnar styrelsen till en början följande redogörelse:

Huru arbetet ökats på det centrala driftkontoret, torde framgå av följande sammanställning av tjänstemännens antal:

	Ingenjörer.	Övriga tjänstemän.	Totalt.
1919	1	2	3
1921—1927	2	4	6
1929	3	5	8
1931	5	7	12

Den år 1921 startade samkörningen mellan de till centralblocket hörande kraftstationerna i Trollhättan, Älvkarleby, Västerås och Motala kunde under flera år handhas relativt summariskt och efter vissa för varje vecka fastställda riktlinjer, emedan genom sammankoppling av kraftverken en gynnsam utjämning av krafttillgången inom de särskilda kraftverksområdena åstadkommits och genom nybyggnad av Motala- och Lilla Edet-stationerna samt på grund av den allmänna depressionen en relativt god tillgång på kraft erhållits. Under loppet av 1920-talet har emellertid i dessa förhållanden inträtt en radikal ändring, som medfört ett betydligt ökat arbete och ansvar för driftkontoret. Även nu uppgöres visserligen på förhand en driftplan för den kommande veckan, utvisande vilken uppgift varje särskilt kraftverk har att inrikta sig på, i vad mån kraften räcker till för frivilliga kraftleveranser m. m. sådant. Men krafttillgången är så knapp i förhållande till belastningen, att det kräves en kontinuerlig övervakning dygnet om från det centrala driftkontorets sida för modifiering av denna allmänna plan efter de från dag till dag växlande förhållandena. Igångsättning och avställning av ångkraftverket i Västerås samt ökning och minskning av dess produktion sker sålunda på order från det centrala driftkontoret. Fördelningen av belastningen mellan de olika kraftverken samt till- och avkoppling av fyllnadsbelastning, såsom elektriska ångpannor, verkställes även under övervakning från den centrala driftledningen.

Med tiden hava kraven på god driftsäkerhet i hög grad skärpts, och i det sammanhanget har driftkontoret erhållit en ansvarsfull uppgift.

Vid driftstörningar av större omfattning göres numera genom blixtsamtal hänvändelse från kraftverken till den centrala driftledningen för att denna skall, om så befinnes erforderligt, gruppera om belastningen på de olika kraftsystemen eller giva order om igångsättning av reservstationer (Västeråsverket eller stundom de vissa städer tillhöriga ångkraftverken).

Driftkontoret har vidare till uppgift att följa nederbördsförhållandena, vattenstånden i magasinsjöarna och vattenmängderna i älvarna ävensom att i förväg och så tidigt som möjligt lämna uppgift om den vattenkraftmängd, som kan förväntas, om det behov av ångkraft och bränsle, som sannolikt kommer att erfordras, samt huruvida och i vilken utsträckning sekunda respektive frivillig kraft kommer att kunna lämnas, vilka uppgifter konsumenterna naturligtvis äro angelägna om att få i god tid.

På driftkontoret analyseras dag för dag de inkommande belastningsrapporterna. Det är nämligen ytterst viktigt att få klarhet om, i vad mån belastningen härrör från den allmänna prima kraftdistributionen, från järnvägarna eller från vissa speciella storkonsumenter såsom pappersbruk och träsliperier, från förbrukare av reservkraft, som merendels uttages endast vid vattenbrist, från elektrokemisk och elektrotermisk industri med mera kontinuerlig drift eller från mera tillfällig belastning, tillkommen på grund av frivilliga

(icke obligatoriska) kraftleveranser. Först genom denna fortlöpande analys kan det konstateras, till vilken omfattning belastningen beror på obligatoriska åtaganden, för vilka det under alla förhållanden — alltså även vid vattenbrist eller maskinskada — skall finnas kraft tillgänglig. Genom densamma skapas även grundval för bedömning av den kraft av olika slag, som kan bli tillgänglig för försäljning samt för en tillräckligt tillförlitlig förutberäkning av kommande kraftbehov och behovet av nya kraftstationsutbyggnader.

Driftkontoret har även uppdrag att förutberäkna den krafttillgång, som kan erhållas genom den lämpligaste framtida kombinationen av förefintliga och ifrågasatta nya kraftstationer vid de mycket varierande vattenmängdsförhållanden i de olika vattendragen, som därvid kunna ifrågakomma.

Att hålla en så knapp marginal som möjligt mellan krafttillgång och kraftbehov är, såsom förut framhållits, en viktig försättningsförutsättning för att kraften skall kunna produceras och fördelas till lägsta kostnad.

Driftkontoret har att i samråd med anläggningsavdelningen samt kraftverkens driftpersonal sörja för fulländning av säkerhetsanordningarna vid driften samt att i möjligaste mån utarbeta allmänna schemata för undanröjande av driftstörningar.

Från driftkontoret ledas i allmänhet de undersökningar, som göras vid inträffade olycksfall. Driftkontoret samlar och bearbetar även driftstatistiken rörande avbrott och störningar i driften och har att i samråd med anläggningsavdelningen och kraftverken föreslå eventuella åtgärder för bristernas avhjälpan.

Vattenfallsstyrelsen framhåller, att den arbetsuppgift, som sålunda påvilar driftkontoret, är av mycket omfattande och krävande beskaffenhet samt av synnerlig betydelse för en säker och pålitlig drift och därmed för ett ekonomiskt och rationellt utnyttjande av de stora till centralblocket hörande dyrbara anläggningarna och för en ekonomisk utveckling av hela verksamheten.

Det ligger därför enligt styrelsen i öppen dag, att föreståndaren för driftkontoret har en mycket maktpåliggande och ansvarsfull tjänst, som kräver höga kvalifikationer av sin innehavare.

Med utgångspunkt från nu angivna förhållanden framlägger vattenfallsstyrelsen härefter förslag om viss ändring beträffande driftkontorets organisatoriska ställning samt beträffande tjänste- och löneställningen för kontorets föreståndare. Härom anför styrelsen:

Det har länge varit uppenbart, att föreståndaren för driftkontoret borde befordras — senast har denna fråga berörts i sammanhang med överrevisorernas berättelse angående 1930 års förvaltning. Men frågan har fått anstå i avvaktan på att större klarhet skulle vinnas rörande hans kommande arbetsuppgifter och att påtagliga belägg skulle kunna förebibras beträffande nödvändigheten av denna befordran. Under de senaste åren har emellertid nämnda befattningshavare erhållit viss gratifikation med hänsyn till såväl det synnerligen krävande arbetet som även den betydande utsträckningen av hans arbetstid utöver den normala.

På grund av den stora omfattning och den speciella natur, som driftkontorets arbetsuppgifter numera erhållit, bör detta kontor enligt vattenfallsstyrelsens mening *utbrytas från kraftverksbyråns förvaltningsavdelning* och ändras till en särskild *driftavdelning*, sidoordnad med nämnda byrås förvaltnings- och anläggningsavdelningar. Föreståndaren för driftavdelningen kan lämpligen benämnas *driftdirektör*.

Avlöningen för driftdirektören bör ställas i lämplig relation till lönerna för driftheferna i Trollhättan, Älvkarleby och Västerås, vilka i drifthanseende hava att taga order av honom. Det är absolut nödvändigt, att driftdirektören skall vara en man *vid full vigör*, eljest är det icke tänkbart, att han skall kunna behärska de komplicerade problemen vid driftavdelningen och utan tidsutdräkt verkställa de driftomläggningar, som allt emellanåt erfordras vid driftstörningar och dylikt. Vattenfallsstyrelsen har därför kommit till den uppfattningen, att driftdirektören bör *tillsättas genom förordnande för en tid av högst sex år i sänder*. Med hänsyn till de stora krav, som böra ställas på driftdirektören, föreslår styrelsen, att för denna befattning måtte bestämmas ett *arvode* av 14,000 kronor för år och ett *pensionsunderlag* av 7,000 kronor.

Vattenfallsstyrelsen har härefter berört frågan om vissa ändringar i avlöningsreglementet samt i pensionslagen för kommunikationsverken i syfte att ordna tjänste- och pensionsförhållandena i vissa fall för driftdirektör, som tidigare innehåft ordinarie befattning vid verket. Härutinnan har styrelsen anfört:

I sitt utlåtande den 9 oktober 1930 över 1928 års lönekommittés betänkande med förslag till allmänt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen tillstyrkte vattenfallsstyrelsen kommitténs förslag att beträffande kraftverksdirektörer vid statens vattenfallsverk skulle införas en bestämmelse liknande 14 § 2 mom. i nu gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid kommunikationsverken; dock föreslog styrelsen den modifikationen, att Kungl. Maj:t skulle äga valfrihet mellan att pensionera kraftverksdirektör eller att låta honom återgå till ordinarie befattning i den tjänstegrad, han tillhörde vid tillträddandet av förordnandet. En dylik bestämmelse anser styrelsen vara lämplig även i fråga om driftdirektör vid statens vattenfallsverk.

Vattenfallsstyrelsen, som icke förutsätter ett omedelbart avgörande i nyssnämnda mera omfattande spörsmål, anser det emellertid vara synnerligen önskvärt, att i nu förevarande sammanhang stadgandet i förenämnda 14 § 2 mom. av gällande avlöningsreglemente måtte ändras så, att detsamma blir tillämpligt jämväl på tjänsteman, vilken förordnats såsom driftdirektör vid statens vattenfallsverk. Särskilt pensionsunderlag bör dock fastställas för driftdirektörsbefattningen för det fall, att å denna befattning förordnas person, som förut icke innehåft ordinarie tjänst vid statens vattenfallsverk.

Vattenfallsstyrelsen har alltså hemställt, att i avlöningsreglementet måtte under 5 § 1 mom. upptagas en befattning såsom driftdirektör vid vattenfallsverket med arvode av 14,000 kronor för år samt att i avlöningsreglementets 14 § 2 mom. ävensom i pensionslagen för kommunikationsverken måtte vidtagas ändringar i enlighet med vad styrelsen föreslagit.

Vattenfallsstyrelsen har härefter omnämnt, att styrelsen vid bifall till de nu omförmälda framställningarna ämnade dels till driftdirektör föreslå den förste byråingenjör, som för närvarande förestår driftkontoret, dels ock hemställa, att till ordinarie byrådirektör måtte utan hinder av de i § 46 av instruktionen för styrelsen innefattade bestämmelserna om ledigförklarande av vissa tjänster konstitueras den nuvarande t. f. byrådirektör, som är innehavare av den ordinarie befattningen såsom direktörsassistent vid Älvkarleby kraftverk. Vid bifall härtill skulle enligt styrelsen två förste byråingenjör-

befattningar kunna indragas från tidpunkten för de nya befattningarnas inrättande.

I ärendet har infordrat utlåtande den 27 januari 1932 avgivits av *kommunikationsverkens lönenämnd*, som beträffande samtliga de i vattenfallsstyrelsens förevarande skrivelse avsedda frågorna haft överläggning med representanter för styrelsen.

I fråga om inrättande av en ordinarie byrådirektörstjänst för handläggning av kraftavsättningsärenden i allmänhet har lönenämnden anfört att, enligt vad nyssnämnda representanter för vattenfallsstyrelsen inför nämnden framhållit, en högt kvalificerad tjänsteman allt framgent vore erforderlig för det betydelsefulla och krävande arbete, som åläge ifrågavarande befattningshavare. Med hänsyn härtill har nämnden funnit sig icke hava skäl att framställa någon erinran mot styrelsens förslag i denna del.

Med avseende å förslaget om inrättande av en driftdirektörsbefattning har lönenämnden yttrat huvudsakligen följande:

Enligt styrelsens förslag skulle driftkontoret utbrytas ur förvaltningsavdelningen och anordnas såsom en självständig avdelning inom kraftverksbyrån under benämning driftavdelningen. Driftavdelningen skulle sålunda i administrativt hänseende likställas med de båda nuvarande huvudavdelningarna inom kraftverksbyrån, förvaltningsavdelningen och anläggningsavdelningen. Befattningen såsom föreståndare för driftavdelningen föreslås skola uppföras bland de ordinarie tjänster, vilka tillsätts genom förordnande och å vilka avlöning utgår i form av arvode.

Med avseende å detta förslag torde nämnden först få erinra, att en av huvudsynpunkterna vid inrättandet av arvodesbefattningar med den friare anställningsformen medelst förordnande på viss tid och med avsevärt högre avlöningar än jämförbara, med fullmakt eller konstitutorial tillsatta tjänster varit att möjliggöra och underlätta förvärvandet för en del viktigare poster av särskilt kvalificerade och för ledaruppgifter lämpliga personer inom eller utom vederbörande verk ävensom att kunna kvarhålla dem på dessa poster. Denna synpunkt torde hava varit särskilt framträdande i fråga om kommunikationsverken, vilka ofta måste konkurrera med den privata företagsamheten om de dugligaste arbetskrafterna. Förordnandesystemet vid kommunikationsverken har hittills huvudsakligen kommit i tillämpning i fråga om de högsta ledande posterna, beträffande vilka givetvis denna konkurrens för ifrågavarande verk måste framstå såsom särskilt kännbar.

Med hänsyn till den organisatoriska ställning såsom en under kraftverksbyråns chef sorterande tjänsteman, som föreståndaren för den centrala driftledningen inom vattenfallsstyrelsen skulle komma att även efter den ifrågasatta förändringen av driftkontoret till en särskild driftavdelning intaga, synes det väl kunna ifrågasättas, huruvida tillräcklig anledning föreligger att utbryta nämnda föreståndartjänst ur sitt nuvarande sammanhang med de i 3 kap. av avlöningsreglementet avsedda befattningarna och i fråga om tjänstens tillsättande och löneförmåner för densamma tillämpa de i 2 kap. av reglementet för däri omnämnda befattningar givna bestämmelserna. Erinras må, att såsom föreståndare för kraftverksbyråns nuvarande båda huvudavdelningar tjänstgöra befattningshavare i förste byrådirektörs tjänste- och löneställning. Såsom av vattenfallsstyrelsens förevarande framställning framgår, har den nu föreslagna åtgärden icke motiverats av svårighet för verket att kunna för denna befattning påräkna en särskilt lämpad och prövad arbets-

kraft inom verket. Ej heller synes det föreligga — i varje fall icke för närvarande — något önskemål att för tjänsten i fråga förvärva någon person från det privata förvärvsområdet, utan har styrelsen, såsom i dess skrivelse uttalats, för avsikt att, därest den ifrågasatta driftdirektörstjänsten bliver inrättad, till dess innehavare föreslå den förste byråingenjör, som för närvarande förestår driftkontoret.

Emellertid hava förenämnda representanter för vattenfallsstyrelsen inför nämnden betonat den utomordentliga betydelse, styrelsen tillmäter det arbete, som utföres å driftkontoret och i all synnerhet av dess föreståndare. Det har sålunda anförts, hurusom det ekonomiska resultatet av verkets rörelse är i hög grad beroende av på vad sätt förefintliga kraftstationer och anläggningar under varje tidsperiod utnyttjas. Att anpassa kraftproduktionen inom centralblocket efter det förefintliga kraftbehovet är en av den centrala driftledningens viktigaste uppgifter, ty därigenom kan produktionen av energi ske till lägsta möjliga kostnad för verket. Den övervakande och reglerande uppgift i detta hänseende, som påvilar driftkontoret, kräver alldeles särskilda kvalifikationer hos den befattningshavare, åt vilken anförtrotts ledningen av och ansvaret för driftkontorets verksamhet, och på hans skicklighet och förmåga av förutseende beror det, i vad mån han kan öva inflytande på kraftverksrörelsens vinstresultat.

Det har vidare för nämnden framhållits, att de arbetsuppgifter, som åvila det centrala driftkontorets föreståndare, äro för vederbörande tjänsteman av synnerligen påfrestande art, och styrelsen lägger därför särskild vikt vid en ordning, varigenom styrelsen äger möjlighet att för ifrågavarande post när som helst kunna påräkna den lämpligaste kraft, som står till buds.

Med hänsyn till vad från vattenfallsstyrelsens sida sålunda anförts och då härtill kommer, att den befattningshavare — nuvarande föreståndaren för driftkontoret — som avses skola erhålla befattningen såsom driftdirektör, genom en honom under de senaste åren beviljad årlig gratifikation av 2,000 kronor redan för närvarande åtnjuta en löneinkomst, som överskjuter de till konstituerade befattningshavare inom högsta lönegraden vid kommunikationsverken utgående löneförmånerna, vill lönenämnden icke motsätta sig styrelsens förslag, att vid statens vattenfallsverk inrättas en befattning, benämnd driftdirektör, vilken tillsättes på förordnande på viss tid och å vilken utgår arvode.

I fråga om storleken av nämnda arvode vill lönenämnden framhålla, att driftdirektören vid bifall till styrelsens förslag skulle bliva i lönehänseende jämställd med telefondirektören i Stockholm. Om ock vissa skäl måhända skulle kunna anföras för att avlöna driftdirektören vid statens vattenfallsverk något lägre än nämnda telefondirektör, vilken har en omfattande teknisk och ekonomisk förvaltning sig anförtrodd och därjämte en vidsträckt befälsutövning, anser sig dock nämnden kunna tillstyrka det föreslagna arvodesbeloppet. I anslutning härtill förordar nämnden, att pensionsunderlaget bestämmes till 7,000 kronor.

I detta sammanhang har vattenfallsstyrelsen ifrågasatt sådan komplettering av stadgandet i 14 § 2 mom. i avlöningsreglementet, att sagda stadgande blir tillämpligt jämväl å driftdirektören vid statens vattenfallsverk. Lönenämnden har icke anledning att här ingå på den mera principiella frågan, huruvida den i sagda författningsrum föreskrivna anordningen beträffande sådana genom förordnande på viss tid tillsatta tjänstemän, vilka icke erhållit förnyat förordnande, kan ur statsverkets synpunkt anses i allo lämplig. Med nu gällande bestämmelser i berörda 14 § 2 mom. har lönenämnden icke något att erinra mot den av styrelsen ifrågasatta kompletteringen liksom ej heller mot en motsvarande komplettering av 13 § 2 mom. av kommunikationsverkens pensionslag.

Departements-
chefen.

Med den byrådirektörsbefattning å kraftverksbyråns förvaltningsavdelning, som enligt vattenfallsstyrelsens förslag skulle överföras till ordinarie stat, är, såsom framgår av utredningen i ärendet, förenad uppgiften att handlägga kraftavsättningsärenden i allmänhet. Innehavaren av denna befattning har sålunda bland annat att bereda frågor om kraftkontrakt av större omfattning och om prissättningen å elektrisk kraft överhuvudtaget samt att verkställa de omfattande utredningar beträffande kostnaderna för kraftproduktionen m. m., som härför äro erforderliga. Då det här är fråga om göromål, som äro och allt framgent måste vara av grundläggande betydelse för vattenfallsstyrelsens taxepolitik och därmed för styrelsens verksamhet i allmänhet beträffande kraftförsörjningen, samt det personalbehov, som med befattningen tillgodoses, alltså uppenbarligen är av stadigvarande beskaffenhet, synes någon berättigad invändning icke kunna göras mot tjänstens försättande på ordinarie stat. Med hänsyn till den kvalificerade beskaffenheten av det arbete, som är förenat med befattningen, finner jag ej heller anledning till erinran mot löneställningen. Jag tillstyrker alltså, att antalet byrådirektörsbefattningar i 28:e lönegraden vid statens vattenfallsverk ökas med en.

Beträffande organisationen för driftärendenas handhavande utvisar den föregående redogörelsen, att driftkontoret för närvarande utgör en underavdelning av kraftverksbyråns förvaltningsavdelning och står under närmaste ledning av en förste byråingenjör. Vattenfallsstyrelsens nu framställda förslag innebär, att driftkontoret skulle utbrytas ur förvaltningsavdelningen och anordnas såsom en självständig huvudavdelning av kraftverksbyrån, likställd med byråns båda nuvarande avdelningar och alltså stående under närmaste ledning av en befattningshavare, som skulle sortera direkt under kraftverksbyråns chef.

Vad vattenfallsstyrelsen sålunda föreslagit beträffande driftkontorets organisatoriska ställning synes mig vara väl motiverat. Med den synnerliga betydelse i ekonomiskt avseende, som på grund av förhållandenas utveckling numera måste tillmätas det sätt, varpå samarbetet mellan de till mellansvenska centralblocket hörande kraftverken i skilda hänseenden övervakas och regleras, och med den omfattning, som ifrågavarande arbetsuppgifter fått, är det enligt min mening naturligt och riktigt, att det organ, som handhar den centrala driftledningen, på nämnda sätt organiseras såsom en fristående avdelning inom kraftverksbyrån.

Med avseende å den anställningsform, som bör tillämpas beträffande föreståndaren för den sålunda förordade driftavdelningen, har jag i likhet med lönenämnden lyst någon tvekan om lämpligheten av att för denna avdelning frångå den organisation, som genomförts för de båda hittillsvarande huvudavdelningarna inom kraftverksbyrån, vilka förestås av konstituerade befattningshavare i förste byrådirektörs tjänste- och löneställning. Med hänsyn till vad såväl vattenfallsstyrelsen som lönenämnden på denna punkt anfört och i betraktande framför allt av den stora vikt, som måste fästas vid möjligheten att för det påfrestande arbete, varom här är fråga, kunna ständigt pärikna en arbetskraft vid full vigör, har jag emellertid ansett mig

böra tillstyrka, att befattningen i fråga uppföres bland sådana ordinarie tjänster, vilka tillsätts medelst förordnande på viss tid. Lämpligen torde därvid för befattningen kunna användas den av styrelsen förordade benämningen driftdirektör.

Vid bifall till förslaget om inrättande av en driftdirektörstjänst torde, såsom vattenfallsstyrelsen också förutsatt, den förste byråingenjörsbefattning, som hittills avsetts för driftkontorets föreståndare, böra indragas.

Vad angår storleken av det arvode, som bör förenas med den nya befattningen, framgår av vad jag förut anfört, att jag icke förbiser den stora betydelsen, icke minst ur ekonomisk synpunkt, av ett riktigt handhavande av de krävande uppgifter, som åvila driftavdelningens föreståndare, och den härav betingade nödvändigheten att tillmäta en avlöning, som kan underlätta förvärv och bibehållande av en fullt kvalificerad tjänsteman. Jag har emellertid icke ansett tillräckliga skäl föreligga för att tillstyrka ett så högt arvodesbelopp som det av vattenfallsstyrelsen föreslagna utan har funnit mig böra stanna vid att förorda ett arvode av 13,000 kronor årligen.

Enligt vattenfallsstyrelsens av lönenämnden biträdda förslag skulle vid inrättande av ifrågavarande befattning göras sådan ändring i 14 § 2 mom. av avlöningsreglementet, att driftdirektören, om han före tillträdet till denna befattning innehaft konstitutorial å ordinarie tjänst vid verket, efter eventuellt upphörande av förordnandet skulle återgå till ordinarie befattning i den tjänstegrad, han vid förordnandets tillträdande tillhört. Vidare skulle här emot svarande ändring i 13 § 2 mom. av kommunikationsverkens pensionslag vidtagas. Mot vad härutinnan föreslagits har jag intet att erinra, och jag gör i det följande härav påkallad hemställan, såvitt angår avlöningsreglementet.

I fråga om de ändringar i kommunikationsverkens pensionslag, som föranledas av bifall till vad jag i det föregående förordat, ankommer det på chefen för finansdepartementet att framställa förslag.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår, har vattenfallsstyrelsen i samband med förslaget om uppförande å ordinarie stat av en byrådirektörsbefattning å kraftverksbyråns förvaltningsavdelning hemställt, att tillsättande av denna befattning måtte få ske utan iakttagande av gällande föreskrifter angående ledigförklarande av vissa tjänster m. m., och styrelsen har förutsatt, att vid bifall härtill skulle komma att lediggöras en ordinarie förste byråingenjörsbefattning, som därefter skulle kunna indragas. För min del biträder jag emellertid av lönenämnden uttalad uppfattning, att ledigförklarande av byrådirektörsbefattningen bör ske i vanlig ordning. Jag kan därför icke förorda, att nämnda förste byråingenjörstjänst, som icke beröres av det här föreliggande organisationsförslaget, nu indrages. Därest emellertid av vattenfallsstyrelsen antagen förutsättning beträffande personval för här ifrågavarande befattning kommer att bliva för handen och ledighet å nyssnämnda förste byråingenjörstjänst i anledning därav uppkommer, lär denna tjänst böra vakantsättas, varefter frågan om indragning av tjänsten torde böra föreläggas 1933 års riksdag. Skulle ledighet å förste byråingenjörstjänsten

icke uppstå, torde sannolikt sådana omflyttningar kunna äga rum, varigenom indragning kan ske av annan befattning i samma lönegrad.

I överensstämmelse med vad jag sålunda anfört förordar jag, att antalet förste byråingenjörsbefattningar vid statens vattenfallsverk, som nu utgör 3, minskas allenast med den befattning, som skulle utbytas mot den förordade nya driftdirektörstjänsten, och alltså bestämmes till 2.

Inrättande av
en förrådsför-
valtartjänst.

Vattenfallsstyrelsen har i förevarande skrivelse den 23 december 1931 vidare föreslagit inrättande av en ordinarie förrådsförvaltartjänst, avsedd för kraftverkens centralförråd i Västerås. Till stöd för detta förslag har styrelsen anfört huvudsakligen följande:

I anslutning till ångkraftverket i Västerås har vattenfallsstyrelsen inrättat dels verkstad för tillverkning av ställverks- och linjemateriel, varigenom en viss utjämning av arbetet vid ångkraftverket ernås, dels centralförråd för hela kraftverksrörelsen. Förläggningen av centralförrådet till Västerås betingades dels av denna orts centrala läge i förhållande till de olika kraftverksanläggningarna, dels av tillvaron av nämnda verkstad i Västerås.

Intill början av 1920-talet hade de olika kraftverken var för sig en rätt omfattande förrådsrörelse med huvudförråd och distriktsförråd, vilka krävde en icke obetydlig personal för sin skötsel. Även stamlinjebyggnaderna hade särskilda förråd vid de större linjearbetena. Efter krisåren har emellertid förrådsrörelsen koncentrerats till nyssnämnda centralförråd. Detta tjänstgör nu även som detaljförråd för Västerås och Älvkarleby kraftverk samt stamlinjebyggnaderna, under det att Trollhätte, Motala, Norrfors och Porjus kraftverk hava detaljförråd för arbeten av mindre omfattning.

Fördelarna med ett centralförråd i Västerås bestå bland annat i den minskning av förrådspersonal, förrådshyror och frakter, som åstadkommits. Men därjämte har lagerkvantiteten kunnat minskas, och det har blivit lättare att övervaka, att materielen icke lagras så länge, att den blir föråldrad, något som den blir rätt snart inom starkströmsområdet med dess hastiga utveckling.

Centralförrådet är visserligen icke övermåttan stort. Alla ansträngningar hava inriktats på att göra det så begränsat som möjligt. Men det omfattar ett mycket stort antal varuslag — något över 3,000 — och man måste ställa stora anspråk på dess snabba leveransförmåga.

Som föreståndare för detta förråd fungerar en ordinarie bokhållare, som tidigare varit anställd vid kraftverksbyråns förrådskontor i Stockholm.

Föreståndaren för förrådet står administrativt närmast under driftchefen i Västerås, detta med hänsyn till såväl förrådets läge som det förhållandet, att förrådet tjänstgör som detaljförråd för ångkraftverket och verkstaden i Västerås. Det fordras emellertid av föreståndaren för centralförrådet, att han skall praktiskt taget självständigt samverka med förrådskontoret i Stockholm ävensom med de lokala förråden i Trollhättan m. fl. platser. Föreståndaren för centralförrådet anskaffar själv materiel efter vissa på förrådskontoret i Stockholm uppgjorda allmänna avtal och upphandlar därjämte på egen hand viss mindre materiel.

Det arbete, som föreståndaren har sig ålagt, är mycket mera krävande än som svarar mot en bokhållarbefattning. Tjänstemannen i fråga erhåller som tillförordnad extra förrådsförvaltare (i 18:e lönegraden) vikariatsersättning av 50 öre per dag, varjämte vattenfallsstyrelsen hittills sökt genom gratifikationer i någon mån ersätta det mera maktpåliggande arbete, som befattningen vid centralförrådet inneburit. Styrelsen finner det emellertid

erforderligt att, sedan arbetet nu stabiliserats, ordna en ordinarie befattning för föreståndaren vid centralförrådet.

Med avseende å lönegradsplaceringen för den ifrågasatta befattningen har vattenfallsstyrelsen erinrat, att liknande befattningar med benämning förrådsförvaltare finnas vid telegrafverket (distriktsförvaltningarna) i 21:a lönegraden och vid statens järnvägar (huvudverkstaden i Örebro) i 22:a lönegraden. Vattenfallsstyrelsen har föreslagit, att förrådsförvaltartjänsten i Västerås inplaceras i 21:a lönegraden.

Styrelsen har vidare hemställt, att å den nya befattningen måtte utan tjänstens ledigförklarande få konstitueras den nuvarande t. f. föreståndaren för förrådet.

Kommunikationsverkens lönenämnd har beträffande vattenfallsstyrelsens förvarande förslag anfört följande:

För att erhålla närmare kännedom om de göromål, som ankomma på den som föreståndare för centralförrådet i Västerås tjänstgörande befattningshavaren, hava tre av nämndens ledamöter avlagt besök å sagda tjänsteställe. Av vad därvid inhämtats har lönenämnden kommit till den uppfattningen att, även om rörelsen och omsättningen vid förrådet rent kvantitativt sett måhända icke kan jämföras med telegrafverkets distriktsförråd, som likaledes förestås av förrådsförvaltare i 21:a lönegraden, tillräckliga skäl dock kunna anses föreligga för styrelsens förslag, så mycket mera som av de statistiska uppgifter rörande förrådsverksamheten vid nämnda centralförråd, vilka ställts till nämndens förfogande och varav en avskrift fogats vid nämndens utlåtande, framgår, att rörelsen därstädes är stadd i en betydande utveckling.

Lönenämnden har sålunda tillstyrkt styrelsens förslag om inrättande av en förrådsförvaltartjänst i 21:a lönegraden. Däremot har nämnden avstyrkt styrelsens anhållan att få tillsätta befattningen utan ledigförklarande i vanlig ordning.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig innefatta goda skäl för bifall till vattenfallsstyrelsens hemställan om inrättande av en för föreståndaren för centralförrådet i Västerås avsedd befattning i 21:a lönegraden i stället för den hittills för sådant ändamål disponerade bokhållartjänsten. Jag tillstyrker därför, att i tjänsteförteckningen under statens vattenfallsverk i nämnda lönegrad upptages en ny tjänst med benämningen förrådsförvaltare. Samtidigt torde antalet bokhållarbefattningar böra minskas med en. I sistnämnda del påkallas emellertid icke något riksdagens beslut.

Beträffande sättet för tillsättande av den nya befattningen biträder jag lönenämndens mening därom, att befattningen bör ledigförklaras i vanlig ordning.

Vid bifall till vad jag här i olika hänseenden förordat skulle för statens vattenfallsverks vidkommande — förutom de ändringar i avlöningsreglementet samt beträffande antalet befattningar, som föranledas av driftdirektörsbefattningens tillkomst samt inrättandet av en förrådsförvaltartjänst — vidtagas sådana ändringar i hittills fastställt antal befattningar, varigenom antalet byrådirektörstjänster ökas från 2 med 1 till 3 samt antalet förste byråingenjörstjänster minskas från 3 med 1 till 2.

Departements-
chefen.

Övergångsanordningar m. m. Departementschefens hemställen.

De av mig i det föregående förordade ändringarna i fråga om vissa befattningar vid kommunikationsverken synas lämpligen böra genomföras den 1 juli 1932.

I fråga om befattningar, som enligt mitt förslag skulle indragas, blir det — såsom av den föregående framställningen torde framgå — i vissa fall erforderligt att uppföra vederbörande befattningar på övergångsstat. Det synes därför lämpligt, att Kungl. Maj:t jämväl med avseende å befattningar, vilkas antal fastställles av Kungl. Maj:t och riksdagen, efter förslag av vederbörande verksstyrelse årligen tills vidare bestämmer övergångsstatens omfång.

Då sålunda vissa av de erforderliga övergångsanordningarna kräva riksdagens medverkan, torde bemyndigande böra utverkas för Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser, som kunna krävas för genomförande av de föreslagna ändringarna.

Av vad förut påpekats framgår, att ett bifall till de förordade förslagen föranleder dels vissa ändringar i avlöningsreglementet för kommunikationsverken, dels ock ändringar i den vid reglementet fogade tjänsteförteckningen. Enligt av riksdagen förut lämnat bemyndigande äger emellertid Kungl. Maj:t att i reglementet och tjänsteförteckningen vidtaga de ändringar, som föranledas av de beslut, riksdagen i förevarande hänseenden kan komma att fatta.

Vad i det föregående förordats föranleder även vissa ändringar i kommunikationsverkens pensionslag samt i den vid nämnda lag fogade åldersförteckningen. Frågan härom torde senare komma att anmälas av chefen för finansdepartementet.

På grund av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1:o) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1932, att i 1 § 1 mom. samt 5 § 1 mom. i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skola upptagas befattningarna förrådsdirektör vid statens järnvägar med ett arvode av 15,000 kronor och driftdirektör vid statens vattenfallsverk med ett arvode av 13,000 kronor;

att i 14 § 2 mom. i nämnda avlöningsreglemente skall upptagas befattningen driftdirektör vid statens vattenfallsverk;

att i den vid samma avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skola upptagas följande nya befattningar, nämligen:

vid telegrafverket:

i 24:e lönegraden: kontorschef;

vid statens vattenfallsverk:

i 21:a lönegraden: förrådsförvaltare;

samt att ur nämnda tjänsteförteckning skola vid telegraf-

verket i 22:a lönegraden utgå befattningarna inköpschef och kontorschef;

2:o) — med godkännande av vad jag förordat i fråga om dispositionen av vissa befattningar såsom sektionsföreståndare och medhjälpare åt distriktscheferna vid statens järnvägar — fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1932 på sätt här anges, nämligen:

vid telegrafverket:

aktuarie	1
notarie	7
kontorschef	1
sekreterare i 24:e lönegraden	10;

vid statens järnvägar:

befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:

förrådsdirektör	1;
-----------------------	----

befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

expeditionsföreståndare	18
stationsinspektör av klass 2	20
sekreterare i 24:e lönegraden	8
stationsinspektör av klass 1 B	24
stationsinspektör av klass 1 A	5
baningenjör	15
förste byråingenjör	11
förste sekreterare	5
överinspektör	4
byråchef	10

vid statens vattenfallsverk:

befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:

driftdirektör	1;
---------------------	----

befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

förrådsförvaltare	1
förste byråingenjör	2
byrådirektör	3;

3:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras; samt

4:o) medgiva, att till befattningshavare vid postverket med tjänstgöring i bokföringskassa eller vid huvudförråd av värde-tecken må — utan hinder av föreskrifterna i 30 § av förenämnda avlöningsreglemente — enligt de bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, utgå felräkningspenningar med högst i sagda paragraf angivet belopp för år.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Waldemar Wiens.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Fråga om ändrad klassificering av postanstalterna samt telegrafverkets och statens järnvägars stationer	2
Postverket	6
Bibehållande av överkontrollörsbefattningen vid postdirektionen i Stockholms distrikt	6
Beredande av felräkningspenningar åt vissa tjänstemän	10
Fråga om förbättrad löneställning för överpostmästare och postmästare av klass 1 A	13
Fråga om förbättrad löneställning för vissa kvinnliga postexpeditörer m. fl.	14
Telegrafverket	15
Två nya sekreterartjänster	16
Förändring beträffande befattningarna såsom inköpschef och kontorschef vid telegrafverkets verkstad	18
Statens järnvägar	19
Indragning av överdirektörsbefattningen. Inrättande av en drifttjänstbyrå m. m. Omorganisation av förrådsväsendet	20
Ändrad löneställning för vissa sektionsföreståndare samt för vissa tjänstemän å distriktskanslierna	37
En ny notariebefattning å tredje trafikbyrå	39
Två nya sekreterartjänster å inrikes taxebyrå ..	41
Höjning av Olskrokens station till klass 1 A m. m.	43
Indragning av två expeditionsföreståndartjänster	44
Indragning av en övertalig baningenjörstjänst	45
Sammanfattning	45
Statens vattenfallsverk	45
Vissa ändringar beträffande kraftverksbyråns personal	46
Inrättande av en förrådsförvaltartjänst	56
Övergångsanordningar m. m. Departementschefens hemställen	58